

ΑΚΤΙΝΕΣ

ΕΠΙΣΤΗΜΗ-ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ-ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ-ΓΡΑΜΜΑΤΑ-ΤΕΧΝΗ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ο ΜΟΝΑΔΙΚΟΣ ΣΩΤΗΡΑΣ ΚΑΙ ΛΥΤΡΩΤΗΣ (Γ. Β. Μελέτη)	337
* ΕΝ ΑΝΑΜΟΝΗ (Ποίημα Ί. Νικολαΐδη)	339
* Ο ΑΡΧΙΜΑΝΔΡΙΤΗΣ π. ΙΩΑΝΝΗΣ ΑΛΕΞΙΟΥ (1922 - 2000) (Β.Κ. Σταθάκη)	340
* ΜΝΗΜΗ ΠΑΤΡΟΣ ΙΩΑΝΝΟΥ ΑΛΕΞΙΟΥ (Ποίημα Α. Σταυρίτη)	344
* ΤΕΧΝΗΤΗ ΔΙΑΚΟΠΗ ΤΗΣ ΚΥΗΣΕΩΣ: ΔΙΚΑΙΩΜΑ ή ΕΓΚΛΗΜΑ (Φιλόλαου Δ. Δημητρίου)	345
* ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΣΜΟΙ: Ο ΥΨΩΝ ΕΑΥΤΟΝ... (Πανομοίτη)	356
* ΣΧΟΛΙΑ (Τομέως Τύπου τής Χ.Ε.Ε.)	357
* ΑΠΟ ΤΟΝ ΚΟΣΜΟ ΤΗΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ (Τομέως Μέσων Ένημερώσεως τής Χ.Ε.Ε.)	361
* ΤΑ ΔΩΡΑ ΤΗΣ ΓΥΝΑΙΚΟΣ (Διήγημα Πρωτοπρ. Ίγνατίου Ι. Παπασπηλιοπούλου)	363
* ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ	364
* ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΕΞΗΚΟΣΤΟΥ ΤΡΙΤΟΥ ΤΟΜΟΥ 2000	366

ΕΤΟΣ 63ον

ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2000

ΑΡΙΘ. 616

ΔΡΧ. 200

**Πρὸς τοὺς κ. κ. συνδρομητὰς
τῶν «Ἀκτίνων»**

Μὲ τὴν λήξη τοῦ ἔτους ὑπενθυμίζομε στοὺς φίλους συνεργάτας - συνδρομητὰς μας, τὴν ἀνάγκη νὰ ἀνανεώσουν ἐγκαίρως τὴ συνδρομὴ τους γιὰ τὸ ἔτος 2001.

Παρακαλοῦμε διὰ τὴν ἔγκαιρον καταβολὴν τῆς συνδρομῆς ὥστε νὰ συνεχίζεται τακτικὰ καὶ ἀπρόσκοπτα ἡ κυκλοφορία τῶν «Ἀκτίνων».

ΕΤΗΣΙΑ ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΟΥΣ 2001

Ἑσωτερικοῦ: Δοχ. 2500 - Κύπρου: £ 8 - Ἐξωτερικοῦ γενικῶς: \$ 20

Ἡ συνδρομὴ καταβάλλεται εἰς τὰ γραφεῖα μας, Ἀθηνῶν (Καρύτση 14), Θεσσαλονίκης (Ἀγ. Σοφίας 41). Ἢμπορεῖ ἐπίσης νὰ ἀποστέλλεται διὰ ταχυδρομικῆς ἐπιταγῆς εἰς τὸ Γραφεῖον μας τῶν Ἀθηνῶν (Καρύτση 14 - 105 61 Ἀθήνα).

Εἰδικῶς οἱ συνδρομηταὶ μας τῆς ἐπαρχίας ἡμποροῦν νὰ καταθέτουν τὴ συνδρομὴ τους, ἐναντι κανονικῆς ἀποδείξεως πληρωμῆς, στοὺς ἐθελοντὰς ἀντιπροσώπους ἢ συνεργάτας μας στὶς πόλεις ὅπου ὑπάρχουν.

ΑΚΤΙΝΕΣ

ΟΡΓΑΝΟΝ ΤΗΣ «ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗΣ ΕΝΩΣΕΩΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΩΝ»

Έτος 63ον

ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2000

Άριθ. 616

Ο ΜΟΝΑΔΙΚΟΣ ΣΩΤΗΡΑΣ ΚΑΙ ΛΥΤΡΩΤΗΣ

«Μᾶς βασανίζει ἡ νοσταλγία Σου, μονάχα ἡ δική Σου, Χριστέ μου. Μᾶς λείπει μόνο ἓνα πράγμα, μᾶς λείπεις Ἐσύ.

ἽΟποιος πεινάει μήπως σκέπτεται ὅτι τοῦ λείπει τό ψωμί; Ὅχι, Ἐσύ τοῦ λείπεις.

Ἐκεῖνος πού διψάει, μήπως σκέπτεται ὅτι τοῦ λείπει τό νερό; Ὅχι, Ἐσένα διψάει.

Ὁ ἄρρωστος μήπως σκέπτεται πῶς τοῦ λείπει ἡ ὑγεία; Ὅχι, Ἐσύ τοῦ λείπεις.

ἽΟποιος ζητάει τήν ὁμορφιά στόν κόσμο δέν γνωρίζει ὅτι ζητάει Ἐσένα, ὦ αἰώνια Ὁραιότητα.

ἽΟποιος λαχταράει νά βρῆ τήν ἀλήθεια, Ἐσένα λαχταράει νά βρῆ, ὦ αἰώνια Ἀλήθεια.

ἽΟποιος ποθεῖ τή γαλήνη, Ἐσένα ποθεῖ, Ἐσένα στόν Ὅποιο καί μόνο ἡ ἀνήσυχη καρδιά βρῖσκει τήν ἀνάπαυση.

Ὁ οὐρανός καί ἡ γῆ, ἡ εὐτυχία καί ἡ δυστυχία, ἡ χαρά καί ὁ πόνος, τά δάκρυα καί τά μειδιάματα, ὅλα Ἐσένα ἐπικαλοῦνται, ἀξιαγάπητε Ἰησοῦ».

ἽΟταν διαβάσει κανεῖς τή συγκλονιστική αὐτή ὁμολογία τοῦ παλαιοῦ ἀρνητῆ, αἰσθάνεται βαθειά αὐτό πού λείπει ἀπό τόν σύγχρονο ἄνθρωπο. Τί λείπει ἀπό τόν ἄνθρωπο τῆς χλιδῆς καί τοῦ πλοῦτου, τῶν τεχνολογικῶν κατακτήσεων; Γιατί ἀργοπεθαίνει μέσα στήν ἀγωνία καί τό ἄγχος;

Ἐ ἔλλειψη αὐτή εἶναι ἓνα γεγονός. Δέν τοῦ λείπει κάτι. Τοῦ λείπει Κάποιος. Ἐχει πολλά, πιό πολλά ἀπό ὅσα χρειάζεται, ἀπό ὅσα μπορούσε νά φαντασθῆ. Τοῦ λείπει ὁ ἓνας, ὁ μέγας ἘΑγνωστος, ὁ ἐνανθρωπήσας Θεός. Καί τό πιό τραγικό εἶναι, ὅτι τοῦ λείπει ὕστερα ἀπό δύο χιλιάδες χρόνια θαυμαστής χριστιανικῆς ἱστορίας.

Γιά τούς μαθητάς καί τούς πρώτους Χριστιανούς, ὁ Ἰησοῦς Χριστός ἦταν τό πᾶν, «ὁ Λόγος τῆς ζωῆς» (Α΄ Ἰωάν. α΄ 1), «λίθος ἀκρογωνιαῖος, ἐκλεκτός, ἔντιμος» (Α΄ Πέτρ. β΄ 6), πάνω στόν ὅποιο στήριξαν τό οἰκοδόμημα τῆς ζωῆς τους, γιά νά εἶναι γερό καί ἀσάλευτο. Ζυμωμένη ἡ ζωή τους μέ τόν Χριστό καί τή διδασκαλία Του. Τόν γνώριζαν βαθειά καί ζοῦσαν δυνατά τήν παρουσία Του. «Ὁ ἀκηκόαμεν, ὃ ἐώρακάμεν τοῖς ὀφθαλμοῖς ἡμῶν, ὃ ἔθεασάμεθα καί αἱ χεῖρες

ἡμῶν ἐψηλάφησαν (Α΄ Ἰωάν. α΄ 1), θά διακηρύξη ὁ μαθητῆς τῆς ἀγάπης, ὁ εὐαγγελιστῆς Ἰωάννης.

Ἐμεῖς σήμερα ποιὰ γνώση ἔχουμε τοῦ Χριστοῦ, τοῦ ἐνανθρωπήσαντος Θεοῦ; Πῶς ζοῦμε τό μυστήριο τό «χρόνοις αἰώνιους σεσιγημένον» (Ρωμ. ιδ΄ 24); Μήπως καί γιά μᾶς ὁ Χριστός ἐξακολουθεῖ καί σήμερα, ὕστερα ἀπό δυό χιλιάδες χρόνια, νά εἶναι ὁ μέγας Ἄγνωστος; Μήπως ἐκφραζόμεθα μέ τόν ἴδιο τρόπο πού μιλοῦσαν οἱ σύγχρονοί Του ἱστορικοί Τάκιτος, Σουετώιος, Πλίνιος ὁ νέος, ὅταν ἔκαναν λόγο, μέ ψυχρότητα καί ἀδιαφορία, γιά κάποιον Χριστό καί τήν αἵρεσή του;

Εἶναι λυπηρό ὅτι ὁ Ἰησοῦς Χριστός ἐξακολουθεῖ ἀκόμα γιά πολλούς νά εἶναι ὁ μέγας Ἄγνωστος. Καί ὄχι τόσο γιά τά πλήθη. Βαρύγδουπα ὀνόματα, μεγάλες πολιτικές, δημοσιογραφικές, καλλιτεχνικές καί ἄλλες φήμες, ζοῦν μέσα στή σύγχυση καί χάνονται σ΄ ἓνα κυκεῶνα ἀπό ξεπερασμένες θεωρίες. Προσπαθοῦν νά θεμελιώσουν τήν κοινωνία καί τόν πολιτισμό της σέ συστήματα φιλοσοφικά ἢ κοινωνιολογικά καί οἰκονομοτεχνικά, σέ ἄχρωμους ἀνθρωπισμούς ἢ ἐπιστημονισμούς, στήν ἄρνηση καί στόν ἀθεϊσμό. Καί λησμονοῦν ἢ ἐσκεμμένα περιθωριοποιοῦν τόν Ἐνα. Δέν θέλουν νά διδαχθοῦν τουλάχιστον ἀπό τήν πρόσφατη ἱστορία ὅτι «θεμέλιον ἄλλον οὐδεὶς δύναται θεῖναι παρά τόν κείμενον, ὅς ἐστιν Ἰησοῦς Χριστός» (Α΄ Κορινθ. γ΄ 11).

Καί χιτίζουν, μέ ψευτισμένα ὑλικά πάνω στήν ἄμμο, τά βαβελικά οἰκοδομήματα τοῦ ἀμοραλισμοῦ, τοῦ ἀθεϊσμοῦ, τοῦ ὑλισμοῦ ἢ ἐνός ἀπάνθρωπου οὐμανισμοῦ πού εἶναι καταδικασμένα σέ ἀφανισμό. Δέν ἐπιζοῦν οὔτε τῶν ἰδρυτῶν τους. Καί ὅταν κατορθώσουν, ἔστω γιά λίγο ἢ γιά περισσότερο, νά σταθοῦν, ἔρημα ἀπό πνοή ζωῆς, μέ-

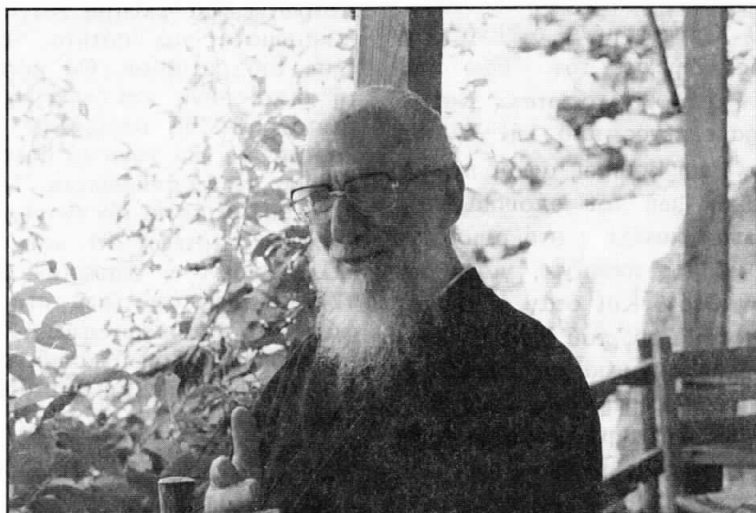
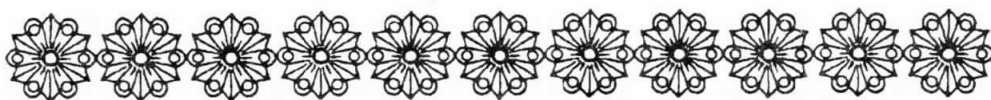
νουν σάν σύμβολα συγχύσεως, νεκροθάλαμοι τῆς ἠθικῆς ζωῆς, τάφοι τῶν πνευματικῶν ἀξιών.

Τί κρίμα! Ἄλλά καί πόσο φοβερή ἡ αὐταπάτη καί ὁ στρουθοκαμηλισμός! Γιατί ὄχι καί ἡ ἀνελικρινεία τους; Κηρύττουν τόν ἀντιρατσισμό καί καλλιεργοῦν τόν διχασμό καί τόν φανατισμό. Μιλοῦν γιά εἰρήνευση καί ἀρνοῦνται τόν ἄρχοντα τῆς εἰρήνης, τόν Εἰρηνοποιό. Ἐξορκίζουν τά «διαπλεκόμενα» καί ἐμπλέκονται σέ μηχανογραφίες γιά νά πλήξουν τήν Ἐκκλησία. Στηλιτεύουν τό ψέμα καί τήν ὑποκρισία καί φεῦγον μακριά, ὅταν δέν πολεμοῦν Ἐκεῖνον πού εἶναι ἡ Ἀλήθεια. Γίνονται «ὀδηγοί τυφλοῖ», γιατί δέν ἀκολουθοῦν Ἐκεῖνον πού εἶναι ἡ Ὁδός.

Ἄν ἤθελαν νά ἀκούσουν τόν θεϊκό ἀντίλαλο πού ἔρχεται καί σήμερα ἀπό τή φάτνη τῆς Βηθλεέμ, ἀπό τίς ἀκρογιαλίες τῆς Γαλιλαίας ἢ ἀπό τό Ὄρος τῶν Μακαρισμῶν καί μεταδίδει καί στίς ἡμέρες μας τό ἴδιο ἐλπιδοφόρο μήνυμα τῆς εἰρήνης, τῆς δικαιοσύνης, τοῦ σεβασμοῦ τῆς προσωπικότητας καί τῶν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων! Ἄν πρόσεχαν, χωρίς στενόκαρδες προκαταλήψεις, μερικά αἰῶνια συνθήματα, βαθεῖα ἀναγεννητικά πού ὁ θεῖος Διδάσκαλος ἔφερε, πόσο θά ἄλλαξε ὁ ταλαιπωρημένος πλανήτης μας! «Πάντες ὑμεῖς ἀδελφοί ἐστε» (Ματθ. κγ΄ 8). «Ἐντολήν καινὴν δίδωμι ὑμῖν ἵνα ἀγαπᾶτε ἀλλήλους» (Ἰωάν. ιγ΄ 34). «Μακάριοι οἱ πεινῶντες καί διψῶντες τήν δικαιοσύνην... μακάριοι οἱ εἰρηνοποιοί...». (Ματθ. ε΄ 6, 9).

Ἄδιόσειστα θεμέλια πάνω στά ὀποῖα θά μπορούσαμε νά στηρίξουμε τό σύγχρονο κοινωνικό οἰκοδόμημα. Ἡ ἀδελφосύνη στήν τέλεια μορφή της. Ἡ ἀγάπη στήν ἀνυπέβλητη ἐκφρασή της, ὅπως τήν ἐνσάρκωσε ὁ ἴδιος ὁ ἐνανθρωπήσας Θεός. Ἡ δικαιοσύνη φρούριο γιά τόν σεβασμό τῶν ἀνθρωπίνων

Ο ΑΡΧΙΜΑΝΔΡΙΤΗΣ π. ΙΩΑΝΝΗΣ Γ. ΑΛΕΞΙΟΥ (1922-2000)

Μέ την συμμετοχή πλήθους πνευματικών τέκνων του, παλαιών και νέων συνεργατών στο χριστιανικό έργο στο οποίο άφιέρωσε ολόκληρη την ζωή του ο πατήρ Ιωάννης Γ. Άλεξιού έκηδεύθη ένα γλυκό φθινοπωρινό απόγευμα, την Τετάρτη 18 Οκτωβρίου, στον ιερό ναό της Μεταμορφώσεως στην Άγία Παρασκευή. Στην έξοδιο ακολουθία έχοροστάτησαν ο Μακαριώτατος Αρχιεπίσκοπος Αθηνών και πάσης Ελλάδος κ.κ. Χριστόδουλος και οί Σεβασμιώτατοι Μητροπολίτες Πειραιώς κ.κ. Καλλίνικος και Άχελώου κ.κ. Εϋθύμιος, ενώ πλήθος ιερέων αδελφών και συλλειτουργών του κοιμηθέντος π. Ιωάννου παρευρέθησαν κατ' αυτήν. Τόν επικήδειον λόγον εξέφώνησε ο σεβασμιώτατος μητροπολίτης Πειραιώς κ.κ. Καλλίνικος.

Η «Χριστιανική Ένωση Άκτινες» θεωρεί χρέος της να τιμήσει την μνήμη του σεβάστου π. Ιωάννου Άλεξιού, ο

όποιος υπήρξε μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου αυτής και έκλεκτός συνεργάτης του Περιοδικού. Ο π. Ιωάννης από νεαρῆς ηλικίας (τό έτος 1945) άρχισε να άρθρογραφεί στις «Άκτινες» με την ύπογραφή Ι. Έρμωνικός, με την όποία έδημοσίευσε 14 άρθρα την περίοδο 1945-1963, για να συνεχίσει με τό πραγματικό του όνομα ή με αρχικά αυτού Γ.Α. τίς τρεις υπόλοιπες δεκαετίες, καλύπτοντας με την συνεργασία του τίς περισσότερες στήλες του Περιοδικού, άσχολούμενος με ποικίλα θέματα, αναφερόμενα στην επικαιρότητα και στην ιστορία ως και σε ιστορικά πρόσωπα, στην φιλολογία και ιδιαίτερα στα άφορώντα στην νεότητα θέματα.

Άξίζει να σημειωθεί ότι και ο πατέρας του π. Ιωάννου, ο άείμνηστος Γεώργιος Άλεξιού είχε έργασθει για τό περιοδικόν «Άκτινες» στα τέσσερα πρώτα χρόνια της κυκλοφορίας του.

Ὁ πατήρ Ἰωάννης Ἀλεξίου γεννήθηκε στόν Πειραιᾶ στίς 3 Ἰουνίου 1922, υἱός τοῦ γνωστοῦ φαρμακοποιοῦ Γεωργίου Ἀλεξίου καί τῆς Βαρβάρας τό γένος Ξανθοῦ, ὅπου ἔζησε τά παιδικά του χρόνια μέχρι τό ἔτος 1930, ὅποτε ἐν θλιβερό γεγονός, ὁ θάνατος τῆς μητέρας του, ἐπέφερε σημαντικές ἀλλαγές στήν ζωή τῆς οἰκογένειας Ἀλεξίου.

Μετεκόμισαν στό προάστειο τῆς Ἀγίας Παρασκευῆς, ὅπου μέ τήν ἐπιφελή επίδραση εὐσεβῶν προσώπων συνεδέθη ὁ Γεώργιος Ἀλεξίου μέ τό πνευματικόν ἔργο τῆς Ἀδελφότητος Θεολόγων «ΖΩΗ». Μέ τήν νέα αὐτήν γνωριμία του ὁ Γ.Α. ἀκολούθησε μέ σταθερά βήματα τήν ὁδόν τῆς μετανοίας καί τῆς ἀρετῆς.

Ὁ καινούργιος αὐτός δρόμος καθῶς καί ἡ συνετή καθοδήγηση τοῦ ἀειμνήστου π. Σεραφεῖμ Παπακώστα τοῦ προσέφερε μιά πολύ συγκεκριμένη βοήθεια κατά τήν κρίσιμη αὐτή καμπή τῆς ζωῆς του. Τοῦ συνέστησε μιά εὐσεβῆ κόρη ἀπό τό Αἶγιον μέ πνευματικές καταβολές ἡ ὁποία ὑπῆρξε μιά καλή παιδαγωγός ἐσωτερική γιά τά πέντε μικρά παιδιά τῆς οἰκογένειας. Σάν πραγματική μητέρα ἔδωσε τήν πιό καλή ἀνατροφή στά πέντε ὄρφανά, στά ὁποῖα μετέδωσε τήν ἀγάπη στόν Χριστόν. Τήν θρησκευτική ἀγωγή του ὁ π. Ἰωάννης συνεπλήρωσε ὡς μαθητῆς τῶν κατηχητικῶν Σχολείων μέ κατηχητές τόν Ἀλέξ. Γκιάλαν καί τόν π. Χριστόφορον Παπουτσόπουλον καί στίς κατασκηνώσεις τοῦ Χ.Ο.Ν. στόν Σκαρμαγκαῖά στά προπελεμικά χρόνια μέ ἀρχηγούς τότε τοὺς Ἰωάννην Μόσχον καί τόν μακαριστόν Ἰερώνυμον Κοτσώνην, λαϊκόν τήν ἐποχὴν ἐκείνην.

Στόν ἔρηβο Ἰωάννην εἶχαν ἐπίσης εὐσεβῆ επίδραση καί ἄλλα εὐσεβῆ πρόσωπα, ὅπως ὁ μακαριστός π. Ἀχιλλεῖος Παπαθανασόπουλος καί ὁ Δημήτριος Φιλάρετος, οἱ ὁποῖοι τοὺς ἐδίδα-

σκαν ἑλληνικά καί μαθηματικά ἀντίστοιχα πρὸς συμπλήρωση καί βελτίωση τῶν γυμνασιακῶν γνώσεων, γεγονός τό ὁποῖον εἶχε ὡς θετικό ἀποτέλεσμα τήν ἐπιτυχία του νά εἰσαχθεῖ πρῶτος κατά τίς εἰσαγωγικές ἐξετάσεις στήν Θεολογική σχολή τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν τό ἔτος 1940. Τίς βασικές του σπουδές συνεπλήρωσε μέ τήν ἐκμάθηση τῆς ἀγγλικῆς καί τῆς γαλλικῆς γλώσσας.

Τρεῖς τέσσαρες ἡμέρες μετά τήν 28 Ὀκτωβρίου 1940 μέ ἐντολή τοῦ π. Σεραφεῖμ ὁ Ἰωάννης Ἀλεξίου ἐπαιρνε τίς βαλίτσες του ἀπό τό σπίτι του καί ἐγκαθίστατο λίγα μέτρα πιό πέρα, στό γνῶριμο γι' αὐτόν περιβάλλον στό κτῆμα τῆς Ἀδελφότητος Θεολόγων ἡ «Ζωή». Στά χρόνια αὐτά καί σέ ἐκεῖνα πού ἀκολουθοῦν καί ἔνεκα τῶν πολεμικῶν συνθηκῶν πού ἐπικρατοῦν τό ὅλο ἔργο, τό ὁποῖον κατευθύνεται ἀπό τήν Ἀδελφότητα εὐρισκόμενο σέ φράση ὠριμότητας, κάνει τήν μεγάλη του ἐξόρμηση, ἐπεκτείνοντας τήν δραστηριότητά του σέ πολλοὺς τομεῖς.

Ἡ συναναστροφή τοῦ Ἰωάννην μέ πρόσωπα σεβαστά καί μέ μεγάλη ἀκτινοβολία, ὅπως τοῦ π. Σεραφεῖμ καί τοῦ Ἀλεξάνδρου Τσιριντάνη ἐνθουσιάζουν καί ἀπαυξάνουν τόν ζῆλο τοῦ νεαροῦ φοιτητοῦ τῆς θεολογίας. Ἰδιαίτερο ὁμως πνευματικό δεσμό καί λόγω τῆς προσεγγίσεως τῶν ἡλικιῶν των ἀνέπτυξε μέ τόν Ἀλέξανδρον Γκιάλα, ὁ ὁποῖος τοῦ μετέδιδε τόν δικόν του ἐνθουσιασμόν καί τήν ἀγωνιστική του φλόγα καί τόν κατηύθυνε στήν ἀξιοποίηση τοῦ συγγραφικοῦ του ταλάντου. Συνεργάσθηκε μαζί του στό ἀναπτυσσόμενον τότε στά χρόνια τῆς κατοχῆς χριστιανικό φοιτητικό κίνημα καί μετεῖχε στό πρῶτο Συμβούλιο τῆς Χ.Φ.Ε. τό πρῶτο μεταπολεμικό ἔτος, ὅταν αὐτή ἔλαβε νομική ὑπόσταση. Παράλληλα μέ τήν πάντα ιδιαίτερη ἀγάπη του πρὸ τήν μαθητική νεολαία ἐργάσθηκε ὡς κατηχητής καί ὁμαδάρχης καί μέ πολ-

λους ἐκ τῶν μαθητῶν του τῆς περιόδου ἐκείνης διετήρησε πνευματικούς δεσμούς μέχρι τῆς ἡμέρας μας.

Τὴν πολεμικὴ περίοδο 1940-1945 περατώνει τῆς πανεπιστημιακῆς του σπουδῆς γιὰ νὰ στρατευεῖ ἀμέσως καὶ νὰ ὑπηρετήσῃ, λόγω τῆς καταστάσεως τῆς χώρας ἀπὸ τὴν κομμουνιστικὴ ἀνταρσία τέσσερα συνεχῆ χρόνια. Ὑπερέστησε στὴν θρησκευτικὴ Ὑπηρεσία τοῦ Στρατοῦ στὴν Ἀθήνα καὶ στὴν Θεσσαλονίκη. Στὴν Θεσσαλονίκη ἦταν πλησίον στὸν στρατιωτικὸ ἱερέα π. Λεωνίδα Παρασκευοπούλου καὶ ὁμιλοῦσε στῆς στρατιωτικῆς μονάδες οἱ ὁποῖες εἶχαν τὴν ἔδρα τους στὴν περιοχή αὐτῆς. Ἐξ ἄλλου ἔχοντας ὡς βάση τὴν Θεσ/νίκη ἐργάσθηκε στὴν περίοδο αὐτὴν τῆς στρατιωτικῆς θητείας καὶ στῆς γειτονικῆς πόλεις τῆς Βορείου Ἑλλάδας μεταδίδοντας τὸν δικό του παλμό στῆς νεανικῆς χριστιανικῆς συντροφικῆς τῶν πόλεων αὐτῶν.

Μετά τὴν ἀποστράτευσή του, τὸν ἐκάλεσε ὁ π. Σεραφεῖμ καὶ τοῦ ἀνήγγειλε τὴν ἀπόφασή του νὰ καταταγεῖ στὸν κλήρο. Μὲ βαθεῖα συγκίνηση δέχθηκε τὴν κλήση αὐτὴν καὶ στῆς 16 Ἰουλίου 1950 στὸν ἱερό ναὸν τῆς Μεταμορφώσεως στὴν Ἁγία Παρασκευὴ χειροτονήθηκε σὲ διάκονο ἀπὸ τὸν Μητροπολίτην Λευκάδος Δωρόθεο, συλλειτουργοῦντος τοῦ π. Σεραφεῖμ. Παρέμεινε στὸν βαθμὸ τοῦ διακόνου ἐπὶ τετραετία γιὰ νὰ χειροτονηθεῖ εἰς πρεσβύτερον στῆς 16 Σεπτεμβρίου 1954 ἀπὸ τὸν ἐπίσκοπον βοηθὸν Ρωγῶν Διονύσιον (μετέπειτα Μητροπολίτην Κοζάνης).

Στὰ πενήντα αὐτὰ χρόνια τῆς ἱερατικῆς του διακονίας ὁ π. Ἰωάννης ἐκδαπανᾶται στὸ ἔργον τῆς Ἱερᾶς Ἐξομολογήσεως καὶ τοῦ θείου κηρύγματος.

Χιλιάδες νέοι καὶ νέες ἔλαβαν τὴν συγχωρητικὴν εὐχή ἀπὸ τὸ πετραχειλί του καὶ τὴν πατρικὴ του καθοδήγηση

στῆς πόλεις καὶ στῆς κατασκηνώσεις. Πολλοὶ ἀπὸ αὐτοὺς τοὺς νέους ἔλαβαν τὸ χάρισμα τῆς ἱερωσύνης μέ τὴν δική του σύσταση, ἐνῶ μερικοὶ ἐξ αὐτῶν ἐφθασαν καὶ στὸ ἐπίσκοπικὸν ἀξίωμα.

Ἐπίσης ἀπὸ τῆς πρώτης στιγμῆς τῆς χειροτονίας του εἰς ἱερέα ὁ π. Ἰωάννης ἀνεδείχθη ἄξιος λειτουργὸς τῆς Ἐκκλησίας, διότι μέσα του διατηροῦσε ἄσβεστον τὸν φόβον τοῦ Θεοῦ. Ἐγνώριζε ὄχι μόνον «πῶς δεῖ ἐν οἴκῳ Θεοῦ ἀναστρέφεισθαι» (Α΄ Τιμ. γ 15), ἀλλὰ καὶ πῶς δεῖ ἴστασθαι κατὰ τὴν ἱερωσύνην καὶ τὴν διεξαγωγὴ τῆς ἀνάμακτις ἐπὶ τοῦ ἱεροῦ Θυσιαστηρίου θυσίας. Ἀπὸ τὴν πρώτην ἡμέραν τῆς εἰς διάκονον χειροτονίας του μέχρι τῶν τελευταίων ἡμερῶν τῆς ἐνσυνείδητης ἐπίγειας ζωῆς του οὔτε γιὰ μιὰ στιγμή δὲν ἐξοικιώθηκε μέ τὸ ἅγιον θυσιαστήριον. Τὰ ἅγια, τὰ ἱερά, τὰ ἀνείπωτα συναισθήματα τῶν πρώτων ἡμερῶν τῆς χειροτονίας του ὄχι μόνον δὲν ἐμειώθησαν μέ τὴν πάροδο τῆς ἱερατικῆς του ζωῆς ἀλλὰ ἀντίθετα ἠύξαναν, ὁλοέν καὶ περισσότερον.

Ὡς ἱεροκήρυκας ἐκήρυττε τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ πρὸς τοὺς πιστοὺς «ἐξ εἰλικρινείας ὡς ἐκ Θεοῦ καὶ κατενώπιον Θεοῦ» μέ μόνον σκοπὸν τὴν δόξαν τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν πνευματικὴ καλλιέργεια τῶν συνανθρώπων του. Ἐχοντας συναίσθηση τοῦ ὕψους τῆς ἱερᾶς αὐτῆς ἀποστολῆς ἐφρόντιζε πάντοτε γιὰ τὴν κατὰ τὸ δυνατόν καλύτερη προετοιμασίαν τῶν ὁμιλιῶν του.

Τὰ ἐντυπωσιακὰ κηρύγματα τὰ ἀπέφευγε πάντοτε καὶ ἔστρεφε τὴν προσοχήν του ἀποκλειστικὰ στὴν οἰκοδομητικὴ καὶ μορφωτικὴ πλευρὰ αὐτῶν. Γιὰ τοῦτο καὶ τὸ περιεχόμενον τῶν ἦταν ὄχι μόνον Χριστοκεντρικὸ καὶ ἀγιογραφικὸ, ἀλλὰ κατ' ἐξοχὴν ἐπίκαιρο, σύντομο καὶ κοινωνικὸ. Χωρὶς ποτέ νὰ κουράζει τοὺς ἀκροατῆς του ἀνέλυε κατὰ τρόπον πρακτικόν τὰ λόγια τοῦ ἱεροῦ Εὐαγγελίου καὶ ὑπεδεί-

κνυε τά καθήκοντα τοῦ χριστιανοῦ. Οἱ λόγοι τοῦ Ἀποστόλου τῶν Ἐθνῶν Παύλου, τοὺς ὁποίους ἀπηύθυνε πρὸς τοὺς Κορινθίους: «οὐκ ἐσμέν ὡς οἱ λοιποὶ κατηλεύοντες τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, ἀλλ' ὡς ἐξ εἰλικρινείας, ἀλλ' ὡς ἐκ Θεοῦ κατενώπιον τοῦ Θεοῦ ἐν Χριστῷ λαλοῦμεν» (Β' Κορινθ. β 17) εὐρίσκουν ἐφαρμογή εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ ἱεροκήρυκος πατρὸς Ἰωάννου.

Καί ἡ κηρυκτικὴ του δραστηριότητα γιὰ τέσσαρες περίπου δεκαετίες ἐκτείνεται ἀπὸ τοὺς ναοὺς τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν, τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Νικαίας, Μυτιλήνης καὶ εὐκαιρικά καὶ σέ ἄλλους ναοὺς τῆς ἐπαρχιακῆς Ἑλλάδας. Κατὰ τὴν διάρκεια τῶν ταξειδίων του στὴν Εὐρώπη καὶ τὴν Βόρειον Ἀμερικὴ ἐκήρυττε στοὺς ἐκεῖς ὀρθοδόξους Ναοὺς, ὅπου τοῦ ἐδίδετο ἡ εὐκαιρία ἐπικοινωνίας καὶ στηρίξεως τῶν ὁμογενῶν ὡς καὶ παλαιῶν φίλων καὶ συνεργατῶν τοῦ χριστιανικοῦ ἔργου, ὅσοι ἐξ αὐτῶν εἶχαν μετοικήσει ἐκεῖ.

Ἐξ ἄλλου τὸν προφορικό του λόγον μετέδιδαν ἐπὶ σειράν ἐτῶν οἱ ραδιοφωνικοὶ σταθμοὶ τῆς τότε YENEA, τῆς EPT καὶ τῆς Πειραικῆς Ἐκκλησίας. Καθὼς ἐπίσης μετεῖχε ἀνελλιπῶς γιὰ πέντε χρόνια στὴν ἐκπομπή τοῦ Τηλεοπτικοῦ Σταθμοῦ τῶν Ἐνόπλων Δυνάμεων (τῆς τότε YENEA) μὲ γενικό τίτλο «μηνύματα τῆς ἐποχῆς» μὲ ἐπικαιρα θέματα μὲ τὴν συμμετοχὴ συνεργατῶν του εἰδικῶν ἐπιστημόνων σχετιζομένων μὲ τὸ παρουσιαζόμενο θέμα, ἐνῶ ἐπὶ διεικτικήν διηύθυνε τὴν θρησκευτικὴ Ὑπηρεσία τῆς Πολεμικῆς Ἀεροπορίας.

Ὁ π. Ἰωάννης ἀγάπησε πολὺ τὴν μετάδοση τοῦ θείου λόγου μέσω τῶν ΜΜΕ καὶ δοῦλεψε γι' αὐτὸ μὲ ὄρεξη καὶ νεανικό ἐνθουσιασμό. Ὑπάρχουν στὰ κατάλοιπά του ἀρκετές ἀπὸ ἐκεῖνες τὶς ἐκπομπές.

* * *

Ἐπίσης ὁ π. Ἰωάννης διακρίθηκε καὶ ὡς χειριστὴς τοῦ γραπτοῦ λόγου ὡς τακτικός συνεργάτης στὰ χριστιανικά περιοδικὰ «Ζωή», «Ἀκτίνες», «Κόσμος τῆς Ἑλληνίδος», «Ἑλληνοχριστιανικὴ Ἀγωγή», Σύνδεσμος (Χριστιανικῆς Λέσχης, Καλαμάτας) καὶ σέ ἄλλα τῶν διαφόρων Μητροπόλεων τῆς πατρίδας μας. Εἰδικώτερα γιὰ δεκαετίες ὑπῆρξε ἀπὸ τοὺς τακτικούς συντάκτες τοῦ περιοδικοῦ ΖΩΗ. Πολλές ἑκατοντάδες ὑπῆρξαν τὰ ἀνώνυμα ἄρθρα του — ὀδῶς καὶ ὄλων τῶν συντακτῶν τοῦ Περιοδικοῦ. Κατὰ διαστήματα ἔγραφε τὴν μόνιμη στήλη τῶν Ἀποστόλων καὶ τῶν Εὐαγγελίων τῆς Κυριακῆς. Ἄλλες περιόδους ἀσχολήθηκε μὲ σειρά ἄρθρων μὲ τὸν γενικό ἐπίτιτλο «θέματα τοῦ καιροῦ μας», ὅπου ἔκανε σχολιασμό τῆς ἐποχῆς μας ἢ ἀναφερόταν σέ σύγχρονα κοινωνικά θέματα. Ἀλλὰ ἡ κυριώτερη προσφορά του ἦταν ἑκατοντάδες ἄρθρων, ὅπου ἀσχολήθηκε μὲ ἱστορικά θέματα (πρώτους αἰῶνες Χριστιανισμοῦ, Βυζάντιο, Τουρκοκρατία) καὶ ἰδιαίτερα μὲ τίς μεγάλες μορφές τῆς Ἐκκλησίας.

Πλούσια εἶναι ἐπίσης καὶ ἡ συγγραφικὴ του παραγωγή σέ βιβλία: σαράντα τὸν ἀριθμὸ εἶναι μικρά καὶ μεγάλα τὰ βιβλία τῶν ὁποίων συγγραφέας εἶναι ὁ π. Ἰωάννης. Ἀκούραστος ἐνθουσιώδης, ἀλλὰ καὶ ταπεινὸς ἐργάτης τῶν χριστιανικῶν Γραμμάτων. Ἀγαπάει τὰ νιάτα, τὸ βλέπομε στὰ βιβλία του «Νιάτα στὸν 20όν αἰῶνα», «Ἐνῶ ὁ 20ός αἰῶνας φεύγει», «Οἱ νέοι στὸ μαρτύριο» κ.ἄ. Ἀξίζει τὸν κόπο, στὸ σημεῖο αὐτό, νά ἀναφερθεῖ τὸ γεγονός ὅτι ἓνα ἀντίτυπο τοῦ βιβλίου «οἱ νέοι στὸ μαρτύριο» βρέθηκε καταματωμένο στὸ κρησφύγετο τοῦ ἤρωα τοῦ κυπριακοῦ ἀγῶνα τοῦ Γρηγόρη Αὔξεντιοῦ καὶ τὸ ὅποιο ἐκτίθεται σήμερα μὲ ἄλλα ἐνθύμια τοῦ παλληκαριοῦ αὐτοῦ στὸ «Μουσεῖο τοῦ ἀγῶνα» στὴν Λευκωσία. Ἀνατρέχει ἐπίσης

καί στίς μεγάλες μορφές τῆς Ἐκκλησίας μέ ιστορικοθεολογικά δοκίμια (Ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος, Μέγας Βασίλειος, Γρηγόριος ὁ Θεολόγος, Μέγας Φώτιος, Κύριλλος καί μεθόδιος, Ἅγιος Δημήτριος ὁ Μυροβλήτης), ὅπως καί σέ ἄλλες ἐθνικές μορφές (Κανάρης, Ἡλίας Μηνιάτης, Εὐγένιος Βούλγαρις, Π. Π. Γερμανός κ.ἄ.).

Στό καθαρῶς λογοτεχνικό πεδίο ἐξ ἄλλου καλλιεργεῖ ἐντεχνα τό χριστιανικό χρονογράφημα κυρίως ἓνα εἶδος τό ὁποῖο πρῶτος ἐδίδαξε ὁ μακαριστός π. Διονύσιος Φαραζουλιῆς στήν δεκαετία τοῦ 1910. Καταπιάνεται ἀκόμη καί μέ τό σύντομο διήγημα μέ λιγώτερη ὅμως ἐπιτυχία. Τά βιβλία του ἐγνώρισαν μεγάλη ἐκδοτική ἐπιτυχία καί ὁ ἀριθμός κυκλοφορίας πολλῶν ἐξ αὐτῶν μετρίεται σέ δεκάδες χιλιά-

δες ἀντίτυπα. Πολλοί ἔγραψαν γιά τό ἔργο καί τή δράση τοῦ π. Ἰωάννου.

Συγγραφεῖς σέ βιβλία τους παραθέτουν γνώμες του ἀναφερόμενοι στά βιβλία του, ἐνῶ ἐπαινετικά σχόλια γιά τά βιβλία ἔχουν δημοσιευθεῖ σέ ἐφημερίδες καί χριστιανικά περιοδικά.

Οἱ στίχοι τοῦ Γ. Βερίτη «ὄλα γιά τήν δόξα τοῦ Χριστοῦ» στό ποίημά του τό ἀφιερωμένο στήν μνήμη τοῦ μακαριστοῦ γέροντα πατρός Εὐσεβίου Ματθοπούλου, τηρουμένων τῶν ἀναλογιῶν, ἀνταποκρίνονται καί στή ζωή καί τήν δράση τοῦ π. Ἰωάννου Ἀλεξίου. Εὐχή ὅλων μας εἶναι τό παράδειγμα τοῦ π. Ἰωάννου νά βρεῖ ἄξιους μιμητές γιά τήν συνέχεια τοῦ ἔργου τῆς πνευματικῆς σοφοῦς στό ὁποῖο ἐκεῖνος διηκόνησε.

ΒΑΣΙΛ. Κ. ΣΤΑΘΑΚΗΣ

ΜΝΗΜΗ ΠΑΤΡΟΣ ΙΩΑΝΝΟΥ ΑΛΕΞΙΟΥ ΑΡΧΙΜΑΝΔΡΙΤΟΥ

† 17.10.2000

Δέκα μῆνες στό «καμίσι»,
κράτησε ἡ ὁδὸν
φλογερῆς δοκιμασίας
κι ἀγάπης «ἐν Κυρίῳ».
Ἔφυγες λαμπρός, καθὼς
«χρυσός ἐν χωνευτηρίῳ».
«Τά ἔργα σου σ' ἀκολουθοῦν».
Πλούσια σοδειά, πού φτάνει
γενιές νά θρέψει γιά καιρούς,
Πάτερ μας Ἰωάννη.

Τή μνήμη σου σαλπίζουνε
οἱ νέοι μέ παλμό.
Κρατώντας τά βιβλία σου
σφιχτά στήν ἀγκαλιά τους,
τήν ἱερή οὐσία τους
βαθιά μέσ' στήν καρδιά τους,
ὑμνοῦν τή δόξα τοῦ Χριστοῦ,
καί ψέλνουνε γιά σένα:
«αἰωνία ἡ μνήμη αὐτοῦ».

Α. ΣΤΑΥΡΙΤΗΣ

ΤΕΧΝΗΤΗ ΔΙΑΚΟΠΗ ΤΗΣ ΚΥΗΣΕΩΣ: ΔΙΚΑΙΩΜΑ Ή ΕΓΚΛΗΜΑ

Ἡ ἀνθρώπινη ζωὴ, κατὰ τὸν ἐθνικόν μας ποιητὴν εἶναι: «Μέγα Καλὸ καὶ Πρῶτον». Ὁ δὲ μεγάλος Γερμανὸς ποιητὴς *Γκαϊτε* εἶπε πὼς ἡ ζωὴ εἶναι «Ἀγαθὸν πολυτιμότεον». Ὁ κάθε ἄνθρωπος ἐξ ἄλλου, ὅπως ὅλοι γνωρίζουμε, εἶναι «προσωπικότης ἀνεπανάληπτη».

Ἔτσι τὸ «Πολύτιμο αὐτὸ ἀγαθόν» προστατεύεται ἀπὸ κάθε ἔννομον τάξιν στὶς πολιτισμένες Κοινωνίες, ὡς «Πρῶτιστον ἀγαθόν».

Εἰς τὸ ἄρθρον 2 τοῦ Συντάγματος διακηρύσσεται ἡ ἀνθρώπινη ἀξία, ἡ ὅπως ἐδέχθη ἡ ἀρμοδιὰ τότε Ἐπιτροπὴ «ἡ ἀξία τοῦ ἀνθρώπου καὶ ἡ ἀναγνώρισις τῶν ἐξ αὐτῆς πηγαζόντων θεμελιωδῶν δικαιωμάτων». Λέγει, λοιπόν, τὸ ἄρθρο 2: «Ὁ σεβασμὸς καὶ ἡ προστασία τῆς ἀξίας τοῦ ἀνθρώπου ἀποτελοῦν τὴν πρωταρχικὴν ὑποχρέωσιν τῆς Πολιτείας».

Ἡ Εὐρωπαϊκὴ Σύμβασις περὶ τῶν Δικαιωμάτων τοῦ Ἀνθρώπου (Εὐρ. ΣΔΑ) γνωστὴ ὡς Σύμβασις τῆς Ρώμης τοῦ 1950, διακηρύσσει εἰς τὸ ἄρθρον 2: «Τὸ δικαίωμα ἐκάστου ἀνθρώπου εἰς τὴν ζωὴν προστατεύεται ὑπὸ τοῦ Νόμου». Καὶ εἰς τὸ ἄρθρον 3 συμπληρῶνει: «Οὐδεὶς ἐπιτρέπεται νὰ ὑποβληθῆ εἰς βασάνους οὔτε εἰς ποινάς ἢ μεταχείρισιν, ἀπανθρώπους ἢ ἐξευτελισκάς». Νά σημειωθῆ, ὅτι μὲ τὰ ἀκολοθηήσαντα ἔκτοτε, μέχρι τώρα περὶ τοῦ 10 πρόσθετα Πρωτόκολλα, ἡ Εὐρ. - ΣΔΑ ἔχει ἀναγάγει τὴν προστασίαν τῶν δικαιωμάτων τοῦ ἀνθρώπου σὲ τέτοιο σημεῖο ἐνδιαφέροντος,

ὥστε νὰ τύχη σεβασμοῦ ἡ ζωὴ καὶ τοῦ ἐχθίστου ἐγκληματίου, διὰ τῆς καταργήσεως τῆς ποινῆς τοῦ θανάτου!

Ὅλες σχεδὸν οἱ χώρες τῆς Εὐρώπης ἔχουν κάνει ἐσωτερικὸν Δίκαιον τὶς διατάξεις τῆς Εὐρ. ΣΔΑ. Εἰς τὴν Πατρίδα μας, μὲ τὸ ἄρθρον 33 τοῦ Ν. 2172/1993, «Ἡ ποινὴ τοῦ θανάτου καταργεῖται».

Ἡ προστασία αὐτῆ πού ἐπαγγέλλεται ἀθηνεϊκὰ ὁ Συνταγματικὸς Νομοθέτης πραγματώνεται μὲ τὴν θέσπισιν καὶ λειτουργίαν τῶν Νόμων.

Οἱ Κανόνες τοῦ Δικαίου διακρίνονται *σὲ πρωτεύοντες κανόνες καὶ σὲ δευτερεύοντες τοιοῦτους ἢ κυρωτικούς*.

Οἱ ποινικοὶ νόμοι θεωροῦνται δευτερεύοντες ἢ κυρωτικοὶ κανόνες Δικαίου, οἱ ὅποιοι καθορίζουν τὶς κυρώσεις (ποινές), διὰ τὴν παράβασιν τῶν πρωτευόντων κανόνων Δικαίου, οἱ ὅποιοι ἔτσι ἀποτελοῦν τὸ λογικῶς πρότερον τῶν ποινικῶν νόμων. Ὡστε, ἡμποροῦμε νὰ ποῦμε ὅτι λογικῶς, ἡ ἀποστολὴ τοῦ ποινικοῦ δικαίου εἶναι κατ' ἀρχὴν ἡ ἐξασφάλισις τῆς τηρήσεως τῶν πρωτευόντων κανόνων δικαίου, διὰ τῆς ἀπειλῆς ποινῶν, κατὰ τῶν παραβατῶν τούτων.

Πρωτεύων κανὼν δικαίου εἶναι, ὅπως εἶδαμε, ὁ σεβασμὸς καὶ ἡ ἀξία τῆς ἀνθρώπινης ζωῆς, πού προστατεύεται ἀπὸ τὸ Σύνταγμα καὶ τὸν Α.Κ., πού μὲ τὸ ἄρθρον 57 ἐπιτάσσει: «Τὸ Πρόσωπον ἐφ' ὅσον κηρύσσεται ἰκανὸν Δικαίου ἔχει δικαίωμα ἐπὶ τῶν ἐκδηλώσεων τῆς προσωπικότητός του». Ἡ-

τοι: Δικαίωμα επί τῆς ζωῆς, τῆς υγείας, τῆς σωματικῆς ἀκεραιότητος κλπ. Ὅταν προσβληθῆ ἓνα ἀπό τὰ δικαιώματά του αὐτά, ἔρχεται ὁ ποινικός Νομοθέτης καί λέγει π.χ. ὅταν ἀφαιρεῖται ἡ ζωὴ ἑνὸς ἀνθρώπου:

«Ὅποιος μέ πρόθεση σκότωσε ἄλλον, τιμωρεῖται μέ ισόβια κάθειρξη» (299 ΠΚ). «Ὅποιος μέ πρόθεση προξενεῖ σέ ἄλλον σωματική κάκωση ἢ βλάβη τῆς υγείας του, τιμωρεῖται μέ φυλάκιση μέχρι τριῶν ἐτῶν», (308 Π.Κ.). Ὁ Ἑλληνικός Ποινικός Κῶδιξ ἀπειλεῖ αὐστηρές κυρώσεις, προκειμένου νά προστατεύση τὴν ἀνθρώπινη ζωὴ. Εἰς τὸ Δέκατον Πέμπτον (15ον) Κεφάλαιον τοῦ Κώδικος ἔχουν καταστρωθῆ τὰ ἄρθρα, πού ἀναφέρονται εἰς τὰ «*Ἐγκλήματα κατά τῆς ζωῆς*». Αὐτά εἶναι τρία: *Ἡ ἀνθρωποκτονία - Ἡ παιδοκτονία - καί Ἡ τεχνητὴ διακοπὴ τῆς ἐγκυμοσύνης. Τὸ ἔγκλημα τῆς ἀνθρωποκτονίας εἶναι γνωστόν.*

Παιδοκτονία δέν εἶναι «ἡ θανάτωσις ἑνὸς παιδιοῦ», ὅπως, κατά τὴν κοινὴν ἀντίληψιν, θεωρεῖται καί λέγεται. Πρόκειται διὰ νομικόν ὄρον, μέ ὄλως ἰδιαιτέρη σημασία. Παιδοκτονία δέν διαπράττει ὅποιος «θανατώσει» ἓνα παιδί. Μόνο ἓνα πρόσωπο ἤμπορεῖ νά διαπράξῃ ἓνα τέτοιο ἔγκλημα: *Ἡ Μητέρα του!* Λέγει τὸ ἄρθρον 303 τοῦ Π.Κ.: «*Μητέρα* πού μέ πρόθεση σκότωσε τὸ παιδί της κατά τόν τοκετό ἢ μετά τόν τοκετό, τιμωρεῖται μέ κάθειρξη μέχρι δέκα (10) ἐτῶν». «Ὡστε τὸ ἔγκλημα τοῦτο εἶναι δυνατόν νά ἐκτελεσθῆ μόνο ἀπό *Μητέρα* καί μάλιστα κατά τὴν διάρκειά τοῦ *τοκετοῦ* ἢ, ἂν εἶναι *μετά* τόν τοκετόν, στήν διάρκειά πού ἐξακολουθεῖ ἡ διατάρραξη τοῦ ὄργανισμοῦ της.

Ἄν τὸ ἔγκλημα διαπραχθῆ *μετά* τόν τοκετόν καί ἀφοῦ ἔχει συνέλθει κανονικά ὁ ὄργανισμός της, *τότε* δέν διαπράττει παιδοκτονίαν, ἀλλά ἀνθρωποκτονίαν! Τέλος, «τεχνητὴ διακοπὴ

τῆς ἐγκυμοσύνης», εἶναι τὸ τρίτον ἀπό τὰ ἔγκλήματα κατά τῆς ζωῆς, πού ὁ Π.Κ. ἔχει καταστρώσει εἰς τὸ ἄρθρον 304 αὐτοῦ. Ὁ τίτλος αὐτὸς ἐτέθη μέ τόν Ν. 1609/1986, πού ἀντικατέστησε τόν μέχρι τότε ἰσχύοντα τίτλον «*Ἀμβλωσις*», τοῦ Ποιν. Κώδικος, πού ἰσχύει ἀπό τὸ 1951. Ἀλλά καί εἰς τόν προῖσχύσαντα Ποινικόν Νόμον ὁ τίτλος ἦταν *Ἀμβλωσις!* Ἡ λέξις παράγεται ἀπό τὸ ρῆμα «ἄμβλω-ω», πού σημαίνει «ἀφαιρῶ τὴν ζωὴν τοῦ ἐμβρύου».

Τὸ ἄρθρον 304 τοῦ Ποινικοῦ Κώδικος, πού ἰσχυε ἀπό τὸ ἔτος 1951 μέχρι τοῦ Νόμου 1609/1986, πού τὸ «μετωνόμασε», σέ «τεχνητὴ διακοπὴ τῆς ἐγκυμοσύνης» ὠρίξε τὸ ἔγκλημα τοῦτο ὡς ἐξῆς:

«*Ἐγκυος* πού μέ πρόθεση σκοτώνει μέ ἔκτρωση ἢ μέ ἄλλον τρόπο τὸ ἔμβρυο πού κυοφορεῖ ἢ ἐπιτρέπει σέ ἄλλον νά τὸ σκοτώσῃ τιμωρεῖται μέ φυλάκιση μέχρι τριῶν ἐτῶν». Ἡ «νέα» διάταξις τοῦ Ν. 1609/1986 λέγει:

«*Ἐγκυος* πού διακόπτει ἀνεπίτρεπτα τὴν ἐγκυμοσύνη της ἢ ἐπιτρέπει σέ ἄλλον νά τὴν διακόψῃ τιμωρεῖται μέ φυλάκιση μέχρι ἓνα ἔτος». Ἐν τούτοις, μέ ἐξαίρεσις πού καθιέρωσε ἀφῆνει ἀτιμώρητη τὴν ἄμβλωση, ἂν ἐνεργηθῆ στίς πρώτες 12 ἐβδομάδες τῆς ἐγκυμοσύνης!⁽¹⁾

Ἔτσι, ὅπως, διατυποῦται ἡ ἄμβλωσις εἰς τὰ δύο αὐτά ἄρθρα, διακρίνουμε δύο βασικῶς ἀντικειμενικὲς ὑποστάσεις τοῦ ἐγκλήματος τούτου. Τὴν *αὐτάμβλωσιν* καί τὴν *ετεράμβλωσιν*.

(1) Εἰς τὸ ἄρθρον 304 τοῦ Π.Κ. προστέθηκε ἡ παράγραφος (4), μέ τὸ ἄρθρον 2 τοῦ Ν. 1609/86 (ΦΕΚ 86 Α' τῆς 3.7.1986), μέ τὴν ὁποία κρίνεται «Μὴ ἀδικη πράξη ἢ τεχνητὴ διακοπὴ τῆς ἐγκυμοσύνης... ἂν συντρέχει μία ἀπὸ τίς ἀκόλουθες περιπτώσεις»: α) Δέν ἔχουν συμπληρωθεῖ δώδεκα ἐβδομάδες ἐγκυμοσύνης...».

Αυτάμβλωσιν έχουμε όταν ή έγκυος μόνη της φονεύη τό έμβρυον. Έτεράμβλωσιν όταν άλλος διαπράττη τήν άμβλωσιν. Καί εάν μέν αυτός ό άλλος θανατώνη τό έμβρυον, συναινούσης τής έγκυμοσύνης, διαπράττει *αδίχημα*, δηλαδή τιμωρείται μέ φυλάκισιν. Εάν όμως θανατώνη τό έμβρυον, χωρίς τήν συναίνεσιν (άγνοούσης) τής κυοφορούσης, τότε διαπράττει *κακούργημα* και τιμωρείται μέ κάθειρξιν.

Ό νομοθέτης του Ν. 1609/1986 ήθελε νά ...άπαμβλύνη ως «κακόχηον» και «προσβλητικόν» τόν τίτλον «άμβλωσις», και μέ τήν πίεσιν των φεμινιστικών γυναικείων όργανώσεων, πού διεδήλωναν μέ κάθε τρόπον ότι είναι *δικαίωμα* τής γυναίκας νά άποφασίση για τό σώμα της και κανείς δέν ήμπορει νά τής επιβάλη ένα άνεπιθύμητο παιδί,⁽²⁾ καθώς και διαφόρων «προοδευτικών» έγκεφάλων, έθεσεν ως τίτλον του έγκλήματος «Τεχνητή Διακοπή τής Έγκυμοσύνης»! Καί αι μέν και οι δέ έπηρεασμένοι από άντιχριστιανικές άντιλήψεις και ύλιστικές θεωρίες, όπως θά ίδουμε κατωτέρω, έφθασαν εις τό σημείον νά *ταυτίζουν* τό κυοφορούμενον μέ τό σώμα τής κυοφορούσης!

Όμως παρά τούς έξωραϊσμούς, παρά τίς «φιλότιμες» προσπάθειες πολλών ποινικολόγων νά προσαρμοθούν στίς άπαιτήσεις «των προοδευτικών» άντιλήψεων, σέ όλα τά Δίκαια, όλων των πολιτισμένων χωρών, ή τεχνητή διακοπή τής κυήσεως είναι *έγκλημα*.

Και είναι *έγκλημα*, διότι δέν είναι τό έμβρυον *ταυτόν* μέ τήν κυοφορούσαν! Δέν είναι ό έαυτός της, ούτε κτήμα της. Δέν είναι προσωπικόν της

δικαίωμα, όπως θά ίδουμε παρακάτω. Τί είναι *δικαίωμα*; Ό όρισμός πού δίνεται εις τήν λέξιν είναι ότι:

«Δικαίωμα είναι ή υπό τής έννόμου Τάξεως παρεχομένη εις τό πρόσωπον έξουσία, προς πραγμάτων βιοτικού συμφέροντος».⁽³⁾

Η άλλοιώς, «δικαίωμα» είναι «ή έλευθερία πού άναγνωρίζεται από τόν Νόμο σέ φυσικό ή νομικό πρόσωπο, νά ενεργή για τήν ικανοποίηση των συμφερόντων του». Όπως έλέχθηκε και προηγουμένως, τό πρόσωπον έφόσον κηρύσσεται ικανόν έχει δικαίωμα επί των έκδηλώσεων τής προσωπικότητός του, ήτοι δικαίωμα επί τής ζωής, τής υγείας, τής τιμής, τής άπορρήτου περιοχής τής προσωπικότητός του, τής έλευθέρας πνευματικής και σωματικής κινήσεώς του, κλπ.⁽⁴⁾ Όλα αυτά τά αγαθά είναι «ιδικά» του (του προσώπου), κανείς δέν επιτρέπεται νά τά θίξη ή νά του τά άφαιρέση ή νά τά καταστρέψη. Και όπως κανείς δέν θέλει νά του τά άμφισβητήσουν οι άλλοι, έτσι και αυτός δέν ήμπορει νά θίξη, άφαιρέση ή καταστρέψη τά αγαθά του άλλου, του πλησίον του.

Είναι άξιον ύπογραμμίσεως, ότι ή αυτοκτονία δέν θεωρείται έγκλημα.⁽⁵⁾ Γι' αυτό και ό άνθρώπινος Νομοθέτης δέν τήν περιλαμβάνει μεταξύ των τιμωρητέων πράξεων εις τά έγκλήματα κατά τής ζωής του Ποιν. Κ. Τοϋτο δέ, διότι εκρήθη ότι: 'Αφ' ενός μέν έκαστος δικαιούται νά διαθέση τήν ζωήν του. 'Αφ' έτέρου δέ, και κυρίως, διότι πρακτικώς είναι αδύνατος ή έπίτευξις μιās άποτελεσματικής κατα-

(3) Γ. Μπαλής, Γενικά 'Αρχαί '6 σελ. 71.

(4) Αυτόθι, σελ. 78.

(5) Η αυτοκτονία δέν αναφέρεται μεταξύ των τιμωρητών πράξεων, θεωρηθέντος ότι δικαιούται έκαστος νά διαθέτη τήν ίδιαν αυτού ζωήν» (Αιτιολ. Έκθεσις Ποιν. Κώδικος, σελ. 455, Βαβαρέτος, Ποιν. Κ. (1970) σελ. 914.

(2) Όχι μόνο τότε (1986), αλλά και σήμερα ακόμη γυναικετες όργανώσεις («φεμινίστριες») διαδηλώνουν: «Κανείς δέν μπορεί νά μās άφαιρέσει τό δικαίωμά μας νά επιλέγουμε ποτε έμεις θέλουμε νά φέρουμε στον κόσμο μιá ανθρώπινη ζωή...» (Βλ. Έφημερίδα «Βραδυνή» 20.3.2000 σελ. 29).

στολής, δηλαδή της ειδικής προλήψεως της αυτοκτονίας.⁽⁶⁾ Προσέξτε τώρα:

Ἐνῶ ἡ αυτοκτονία δέν εἶναι ἀδί-
κημα —διά τόν λόγον, πού εἶπαμε—
ὁμως ὁ Ποινικός Νομοθέτης ἔχει ἀνα-
γάγει σέ *ἀδίκημα ιδιῶνιμο* τήν *συμμε-
τοχήν* σέ αυτοκτονία! Λέγει τό ἄρθρον
301 Π.Κ.:

«Ὅποιος μέ πρόθεση κατέπεισε ἄλ-
λον νά αυτοκτονήσει, ἄν τελέστηκε ἡ
αὐτοκτονία ἢ ἔγινε ἀπόπειρά της, κα-
θώς καί ὅποιος ἔδωσε βοήθεια κατ'
αὐτήν, τιμωρεῖται μέ φυλάκιση». «Δια-
τί; Ἡ αἰτιολογία εἶναι ὅτι:

Αὐτός πού αυτοκτονεῖ διαθέτει τήν
ζωή του. Ὅμως αὐτός πού διεγείρει
ἢ βοηθεῖ *ἕτερον* νά αυτοκτονήσει, δέν
διαθέτει τήν ζωή του, τήν *ιδιότητά του!*
Διαθέτει τήν ζωήν *ἄλλου!*⁽⁷⁾

Ἄλλο τό θέμα εἰάν ὁ αυτοκτονῶν
ἔχη τό δικαίωμα *ἀπό ἀπόψεως Χρι-
στιανικῆς* νά καταστρέψῃ τήν ζωήν
του, τήν ὁποῖαν δέν ἐδημιούργησεν ὁ
ἴδιος. Δέν ἀπέκτησε μέ τόν ἰδρώτα
του! Δέν εἶναι κτήμα του. *Τοῦ ἔδω-
ρήθη!* Περί αὐτοῦ ὁμως θά ἐκτεθοῦν
κατωτέρω.

Ἔτσι, ἐφθάσαμε εἰς τό *κέντρον* τοῦ
ζητήματος μας.

«Ἡ ἔγκυος πού μέ πρόθεση σκοτώ-
νει μέ ἔκτρωση ἢ μέ ἄλλον τρόπον τό
ἔμβρυο, πού κυοφορεῖ ἢ ἐπιτρέπει σέ
ἄλλον νά τό σκοτώσει», *ἐξασκεῖ δι-
καίωμά «Της» ἢ ἀφαιρεῖ τήν ζωήν
κάποιου ἄλλου;*

*Ὁ κυοφορούμενος εἶναι ὁ «ἐαυτός
της» ἢ «κάποιος» ἄλλος; Κατά τοῖς
νόμοις ὄλων τῶν πολιτισμένων Χωρῶν
καί κατά τόν ἰδικόν μας Π.Κ., ὅπως
εἶδαμε ἀνωτέρω, «ἀντικείμενον τοῦ ἐγ-
κλήματος τῆς Τεχνητῆς Διακοπῆς τῆς*

(6) Βλέπ. Πλημ. Θεσ. 312/1964, Ποιν. Χ. ΙΔ σελ. 308.

(7) Αἰτιολ. Ἐκθεσίς Π.Κ., ἔνθ. ἀνωτ.

*Κνήσεως εἶναι ἡ Ἀνθρώπινη ζωή, ἡ
ἐν σπέρματι ὑπάρχουσα εἰς τήν κοι-
λίαν τῆς μητρός». Εἰς τό ἔμβρυον ἀ-
ναγνωρίζονται δικαιώματα⁽⁸⁾ τά ὅποια
ὁ Νόμος, καί ὁ ἰδικός μας Νόμος
προστατεύει. Λέγει ὁ Α.Κ. (1711). «Ἴ-
κανότητα πρὸς τό κληρονομήσαι ἔχει
πᾶν πρόσωπον, ἀρκεῖ νά ζῆ ἔτι κατά
τόν χρόνον τῆς ἐπαγωγῆς (θανάτου τοῦ
κληρονομούμενου) ἢ τουλάχιστον νά
εἶναι *συνειλημμένον* κατά τό χρονικόν
τοῦτο σημεῖον».*

Ἔτσι ὁ κυοφορούμενος λογίζεται ὅ-
τι ἔχει γεννηθῆ κατά τόν χρόνον τῆς
ἐπαγωγῆς (τοῦ θανάτου τοῦ κληρονο-
μούμενου), ἐφ' ὅσον ὕστερα ἐγεννήθη
ζῶν, ἡ δέ κληρονομία κατά τό μέχρι
τοῦ τοκετοῦ διάστημα σχολάζει καί
τίθεται ὑπό κηδεμόνα. Τοῦτο σημαίνει
ὅτι ὁ κυοφορούμενος ἔχει δικαιώματα
ἀπό τότε πού συνελήφθη εἰς τήν κοι-
λίαν τῆς μητέρας του καί δῆ.

1) Ἦμπορεῖ νά γίνῃ κληρονόμος,
2) Ἦμπορεῖ ἔνεκα θανατώσεως προσώ-
που (τοῦ πατρός του π.χ.) νά γεννηθῆ
ὑπέρ αὐτοῦ δικαίωμα ἀποζημιώσεως,
3) Ἦμπορεῖ νά συναφθῆ σύμβασις ὑ-
πέρ αὐτοῦ, ὡς τρίτου. Ὄποτε, ὁ κυο-
φορούμενος εἶναι φορεῦς δικαιωμάτων,
εἶναι *Ἀνθρώπος!*⁽⁹⁾

Ὅμως, εἰς τήν θεωρητικὴν ἐξέτασιν
τοῦ ζητήματος τούτου, τόσον εἰς τήν

(8) «Νομικόν ἀντικείμενον τοῦ ἐγκλήματος εἶναι ἡ ἐν σπέρματι ὑπάρχουσα ἀνθρώπινη ζωή... δέν εἶναι ἡ μήτηρ, ἀλλά τό ἐν τῇ κοιλίᾳ αὐτῆς ζῶν ἔμβρυον» (Ἐφετ. Ναυπλ. 103 1959 Π.Χ.Θ. σελ. 424.

(9) Νά σημειωθῆ ὅτι τό ἀδίκημα τῆς ἀμβλώσεως δέν εἶναι τῆς νεωτέρας νομικῆς ἐπιστήμης καί κοινωνιολογίας δημιουργήμα, ὅπως μερικοὶ ἰσχυρίζονται. Οἱ ἀρχαῖοι μας πρόγονοι ἐθεωροῦσαν *τελείαν ἀνθρωποκτονίαν* τήν ἀμβλώσιν. Ἀπὸ τόν Λόγον τοῦ Λυσίου, «Κατά Ἀντιγένους Ἀμβλώσεως», προκύπτει ὅτι: Ὁ δούς ἢ ἡ δούσα τά φάρμακα εἰς τήν ἔγκυον διά νά προκαλέσῃ ἀμβλώσιν ἐχαρακτηρίζοντο ὡς «ἀνδροφόνου», καθὼς ἐπίσης καί ἡ χρησιμοποιήσασα αὐτά. «Τὰς τοῖς ἀμβλωθριδίσις χρωμένας ἀνδροφονεῖν φασί» καί «τὰς τὰ ἀμβλωθρίδια διδούσας τό τοῦ φονέως ἐπιτίμιον ὑποβάλλομεν» (Βλ. Ἐλευθερουδάκη Σύγχρονος Ἐγκυκλοπαίδεια 1ος Τόμ. σελ. 881).

Φιλοσοφίαν, ὅσον καί εἰς τήν Νομικήν Ἐπιστήμην ὑπῆρξαν καί ὑπάρχοντες διαφορετικές θεωρίες καί ἐξετέθησαν ἀποκλείουσες ἀπόψεις, ἰδίως καθ' ὅσον ἀφορᾷ εἰς τά σπουδαῖα ζητήματα *Πότε* ἀρχίζει ὑπάρχουσα ἡ ζωή; *Ποία* ἡ σχέσις τῆς ψυχῆς καί τοῦ σώματος, εἰς αὐτήν τήν ἀρχήν τῆς ζωῆς; *Πότε*, χρονικῶς, ἐμφανίζεται - ὑπάρχει καθένα ἀπό τά δύο συστατικά τοῦ ἀνθρώπου. *Ἐρχονται* εἰς τήν ζωὴν χωριστά τὸ καθένα ἢ μαζί.

Εἰς τήν Φιλοσοφίαν ἀναπτύχθησαν διάφορες θεωρίες, ἰδίως πρό τῆς Χριστιανικῆς Διδασκαλίας, πού ὅμως ἐπηρέασαν ἀρκετούς, καί μετά Χριστόν. Ὁ Πλάτων, ἐδίδασκεν ὅτι ἡ ψυχὴ σχηματίζεται ἔξω τῆς μητρικῆς κοιλίας. Εἰσέρχεται δέ εἰς τὸ τέκνον εὐθύς ἅμα τῷ τοκετῷ, διὰ τῆς πρώτης ἀναπνοῆς τοῦ βρέφους.⁽¹⁰⁾

Ὁ Ἀριστοτέλης, ἐδίδασκεν ὅτι ὑπάρχοντες τρεῖς ψυχαί, ἐκ τῶν ὁποίων ἡ τρίτη εἶναι ἡ ἀνθρώπινη καί ἔρχεται ἔξωθεν.⁽¹¹⁾

Οἱ στωικοὶ φιλόσοφοι ὑπεστήριζαν ὅτι ἐν τῷ σπέρματι ὑπάρχει πνοὴ ζωῆς, ἡ ὁποία ἀποτελεῖ μέρος τῆς ψυχῆς τοῦ γεννήτορος.

Ἄλλοι φιλόσοφοι, ἐκπρόσωποι τῶν ἀνατολικῶν δοξασιῶν, ἐδίδασκαν τήν μετεμψύχωσιν. Πρόκειται περί τῆς θεωρίας κατά τήν ὁποία ἡ κάθε ψυχὴ ἐγκαθίσταται διαδοχικὰ στὰ σώματα ἀνθρώπων, ζώων, ἀκόμη καί φυτῶν, κατά τήν διάρκειαν πολλῶν ζωῶν, μέχρις ὅτι ἐξαγισθῆ ἔντελως καί φθάσῃ στήν τελειότητα, ὅποτε καί ἐνώνεται ἢ ταυτίζεται μέ τὸ θεῖον.

(10) Πλάτωνος, Νόμοι, Τ. VII καί Θεαίτητος, Πλάτωνος, Πολιτεία X-619 C - Πλάτωνος, Φαῖδρος 246 B.

(11) Ἀριστοτέλους, Περί Ψυχῆς, Βιβλ. II «περί ζώων γενέσεως».

Κατά τήν διάρκειαν τοῦ μεσοπολέμου (μεταξύ Αου καί Βου παγκοσμίου πολέμου), εἰς τήν Γαλλίαν ἐπεκράτησαν ὑλιστικές καί ἀντιπνευματικές θεωρίες, πού ἐπηρέασαν ἀρκετούς ἐκπροσώπους τῆς Νομικῆς Ἐπιστήμης, ἰδίως ποινικολόγους, πού ἔδειξαν τάσεις ἀπαμβλύνσεως τοῦ ἐγκλήματος τῆς ἀμβλώσεως. Θεωρητικοὶ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ὑπεστήριζαν καί ἐδίδασκαν ὅτι κατά τόν πρῶτον χρόνον τῆς κυοφορίας πρόκειται περί «ἀπλῶς ὀργανικῶν στοιχείων» τά ὁποία ἀποτελοῦν τὸ γονιμοποιημένον ὠάριον, ἡ καταστροφή τοῦ ὁποίου δέν εἶναι δυνατόν νά συνιστᾷ ἀφαίρεσιν ζωῆς ἀνθρωπίνης, συνεπῶς δέν κυριολεκτοῦμε ὅταν ὁμιλοῦμε περί θανατώσεως τοῦ ἐμβρύου.⁽¹²⁾

Ἐπρωτιμοῦσαν νά ἀποδέχονται τίς διαφορές γινώμες παλαιῶν φιλοσόφων καί ἐπιδεικτικὰ ἀγνοοῦσαν τίς Χριστιανικές τοποθετήσεις.

Ἑλληνες, μάλιστα, πού ἐσπούδασαν εἰς τήν Ἑσπερίαν ἐθαμβώθησαν ἀπό τίς θεωρίες ἐκείνες τόσον, ὥστε ὅταν ἦλθαν εἰς τήν Πατρίδα τους, ἔφεραν καί τίς δοξασίες αὐτές, ὡς διδάσκαλοι καί συγγραφεῖς διὰ νά δικαιολογήσουν τήν «ἀντιχριστιανικήν» στάσιν των εἰς τὸ θέμα αὐτό.

Ἐφθασαν ἀκόμη εἰς τὸ σημεῖον εἶτε ἠθελήμενως εἶτε ἐξ ἀγνοίας νά λέγουν καί νά γράφουν, ὅτι δῆθεν ἡ Χριστιανικὴ Ἐκκλησία δέν ἀπαντᾷ εἰς τὸ ζήτημα τῆς ἀρχῆς τῆς ζωῆς!⁽¹³⁾

Εἶναι, λοιπόν, *σημαντικόν νά γνωρίζῃ ὁ ἄνθρωπος πότε* ἀρχίζει νά ὑπάρχῃ ἡ ἀνθρώπινη ζωὴ.

Ἐάν εἶναι ἀλήθεια, ὅτι *μετά* τήν σύλληψιν, τήν ἔνωσιν σπερματοζωαρίου - ὠαρίου, δέν πρόκειται παρὰ γιὰ «Ἐνωσὴ ἀπλῶν ὀργανικῶν οὐσιῶν» τότε δέν ὑπάρχει εἰς τήν κοιλίαν τῆς

(12) Ζαγκαρόλας, εἰς Ποιν. Χρ. Α σελ. 492 ἐπ.

(13) Ἐνθ. ἀνωτ.

κυοφορούσης γυναικός ζωή ἐν σπέρματι», ἐπομένως οἱ φεμινίστριες καί ὅσοι τίς κανοναρχοῦν ἔχουν δίκαιον. Διακόπτοντας τήν κήσιν ἀσκοῦν δικαίωμα «τους», καί κανένα Νόμον δέν παραβιάζουν. Ἀποβάλλουν βιαίως «ὀργανικές οὐσίες» καί ὄχι ἀνθρώπινη ζωή ἐν σπέρματι!

Ἐπομένως, εὐρίσκοντο καί εὐρίσκονται ἐν ἀδίκῳ οἱ παλαιότεροι καί οἱ νεώτεροι Νομοθέται τῶν πολιτισμένων χωρῶν, πού μέ τίς ποινικές διατάξεις τῶν ἐτιμωροῦσαν καί τιμωροῦν τήν ἔγκυον, πού σκοτώνει τό ἔμβρυον εἰς τήν κοιλίαν της!

Ἐάν, ἀντιθέτως, μέ τήν σύλληψιν κυοφορῆται μία καινούργια ζωή, ἐάν μέ τήν σύλληψιν ἡ μήτρα τῆς γυναικός γίνεται τό λίκνον ἐνός νέου ἀνθρώπου, πού ἔρχεται εἰς τήν ζωήν, τότε ἡ ἀμβλώσις ἢ ἡ διακοπή τῆς κησέως —ὅπως καί ἂν τήν ἀποκαλέσουμε— εἶναι ἔγκλημα, ὄχι μόνον προβλεπόμενον καί τιμωρούμενον ὑπό τοῦ Ποινικοῦ Κώδικος, ἀλλά κυρίως ἔγκλημα κατά τῆς δημιουργίας!

Ἐγκλημα κατά τοῦ Δημιουργοῦ, τό ὁποῖον ἀκολουθεῖται ἀπό πολλές δυσάρεστες συνέπειες. Ποία, λοιπόν, εἶναι ἡ ἀλήθεια ἐν προκειμένῳ;

Ἰδιαιτέρως, γιά μᾶς τοῦς Πιστοῦς ἔχει σημασίαν: Τί διδάσκει ἡ ἐκκλησία. Θά ἀρχίσουμε ἀπό τά πιό εὐκολονόητα καί θά προχωρήσουμε στά βαθύτερα. Ἡ Ὑμνολογία τῆς Ἐκκλησίας μας ἔχει συντεθῆ ἀπό πολύ σοφούς Πατέρες, οἱ ὅποιοι μέ πολλήν προσευχήν καί πλουσίαν τήν χάριν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, ἔχουν συνθέσει καί παραδώσει εἰς τό Χριστιανικόν Πλήρωμα τοῦς θησαυρούς της. Καί πρέπει νά ὑπογραμμισθῆ, ὅτι εἰς τήν Ὑμνολογίαν τῆς Ἐκκλησίας μας μέ εὐλάβειαν, σαφήνειαν καί πληρότητα ἀποτυπώνονται καί δογματικές Ἀλήθειες τῆς Πίστεώς μας.

«Ἐχουσα θεοδόχον ἢ Παρθένος τήν μήτραν, ἀνέδραμε πρὸς τήν Ἐλισάβητ.

Τό δέ βρέφος ἐκείνης εὐθύς, ἐπιγνόν τόν ταύτης ἀσπασμόν ἔχαιρε. Καί ἄλμασιν ὡς ἄσμασιν, ἐβόα πρὸς τήν Θεοτόκον:

Χαῖρε, γεωργόν γεωργοῦσα φιλάνθρωπον».⁽¹⁴⁾

Ὁ Ὑμνογράφος ἀποδίδει ἔτσι ποιητικά, τόν Εὐαγγελιστήν Λουκᾶν, πού λέγει: «Ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἀναστάσα, Μαριάμ, ἐπορεύθη εἰς τήν ὀρεινήν μετά σπουδῆς, εἰς πόλιν Ἰούδα καί εἰσῆλθεν εἰς τόν οἶκον Ζαχαρίου καί ἠσπάσατο τήν Ἐλισάβητ. Καί ἐγένετο ὡς ἤκουσεν ἡ Ἐλισάβητ τόν ἀσπασμόν τῆς Μαρίας ἐσκίρτησε τό βρέφος ἐν τῇ κοιλίᾳ αὐτῆς... καί εἶπεν. Εὐλογημένη σύ ἐν γυναιξί καί εὐλογημένος ὁ καρπὸς τῆς κοιλίας σου... Ἴδού γάρ, ὡς ἐγένετο ἡ φωνή τοῦ ἀσπασμοῦ σου εἰς ὦτα μου, ἐσκίρτησε τό βρέφος ἐν ἀγαλλιάσει ἐν τῇ κοιλίᾳ μου».⁽¹⁵⁾

Ἡ Παναγία μας, ἀμέσως μετά τόν χαριετισμόν καί τό χαρμόσυνον ἄγγελμα τοῦ Γαβριήλ, ζώντας μέσα στήν σφαῖραν τοῦ Θεάματος, αἰσθάνθηκε τήν ἀνάγκην νά ἐπισκεφθῆ τήν Ἐλισάβητ. Ὅπως δέ λέγουν οἱ ἐρμηνευταί, ὄχι μόνον διότι ἕνα τέτοιο γεγονός αἰσθάνθηκε τήν ἀνάγκην νά τό ἀνακοινώσῃ σέ ἄνθρωπο δικό της, ἀλλά καί διότι ἐπισκεπτομένη τήν Ἐλισάβητ θά δεπίστωνε ἕνα ἄλλο θαῦμα μικροτέρας, βεβαίως, σημασίας, ἀλλά πάντως θαῦμα. Τήν πρόσφατη σύλληψη τοῦ Ἰωάννου, πού τῆς ἀνεκοίνωσεν ὁ Ἄγγελος. Ἐγένετο, συνεπῶς, ἡ ἐπίσκεψις αὐτῆ ἀμέσως, μετά τόν Εὐαγγελισμόν. «Ἐπορεύθη μετά σπουδῆς», λέγει ὁ Εὐαγγελιστής. Καί εὐρῆκε τήν Ἐλισάβητ ἔξι μηνῶν ἔγγυον. Τό σπουδαῖον

(14) Ἀκάθιστος Ὑμνος, Α στίσις τῶν Οἰκῶν Ε.

(15) Κατά Λουκ. κεφ. Α 39 ἑπ.

καί ἐκθαμβωτικόν καί τόσο πληροφορο-
ριακόν, γιά τό θέμα μας εἶναι τοῦτο:

Τά ὄτα τῆς Ἑλισάβετ ἤκουσαν τόν
ἀσπασμόν τῆς Παρθένου. Τό βρέφος
ἐν τῇ κοιλία τῆς τόν ἤκουσε καί ἐ-
σκίρτησεν ἐν ἀγαλλίασει! Καί ὅπως τά
ὄτα τῆς Ἑλισάβετ ἐγίναν τά αἰσθητή-
ρια τοῦ κυοφορουμένου Ἰωάννου, γιά
νά ἀκούσῃ αὐτόν τόν ἀσπασμόν τῆς
Μαρίας, ἔτσι καί τό στόμα τῆς Ἑλισά-
βετ ἐγίνε τό αἰσθητήριον τοῦ Ἰωάννου,
διά νά ἐξαγγείλῃ μέ τό στόμα τῆς
προφητικῶς, ὅτι ἡ Παρθένος πού τώρα
εἶναι μπροστά τῆς, εἶναι ἐγκυμονοῦσα
καί ὄχι ἀπλῶς κυοφοροῦσα, ἀλλά ἡ
Μήτηρ τοῦ Κυρίου τῆς! Ἡ Ἑλισάβετ
δέν ἐγνώριζε τίποτε ἀκόμη περί τοῦ
Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου. Μέ τό
στόμα τῆς, ὅμως, ἐπροφήτευσεν τό βρέ-
φος Ἰωάννης! Δέν εἶχε λοιπόν εἰς τήν
κοιλίαν τῆς ἡ Ἑλισάβετ, ἀπό τῆς συλ-
λήψεως τοῦ Ἰωάννου, «ὀργανικές ἢ
χημικές οὐσίες», ὅπως ἐδίδασκαν καί
διδάσκουν ἄνθρωποι ἀπληροφόρητοι.
Ἡ Ἐκκλησία μας εἰς τό μεγαλυνάριον
τῆς 23 Σεπτεμβρίου, πού ἐορτάζεται ἡ
Σύλληψις τοῦ Προδρόμου ψάλλει: «Σή-
μερον ἡ στείρα καί γηραιά Ἑλισάβετ
υἰόν συλλαμβάνει ἐκ τῆς σποράς Ζα-
χαρίου... Ἰωάννην τόν Πρόδρομον
Κυρίου...».

Ἄς ἰδοῦμε τώρα τί ἡ Χριστιανική
Γραμματεία διδάσκει:

Ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Νύσσης, πού,
ὅπως γίνεται παραδεκτόν, ἦτο καί ἰα-
τρός, διδάσκει ὅτι ὁ ἄνθρωπος εἶναι
σύνθετος, ἀποτελεῖται ἀπό σῶμα καί
ψυχήν. Καί ὅτι «μία καί κοινή ἡ τῆς
συστάσεως ἀρχή» εἶναι. Μέ τόν τρό-
πον αὐτόν ἀπορρίπτει τήν διδασκαλία
τοῦ Πλάτωνος καί τοῦ Ὁριγένους, πού
ἐδίδασκαν τήν προϋπαρξί τῆς ψυχῆς,
διότι ὅπως χαρακτηριστικά λέγει, οἱ
θεωρίες αὐτές παρουσιάζουν τόν ἄν-
θρωπο νά εἶναι «καί προγενέστερος
καί νεώτερος τοῦ ἑαυτοῦ του». Κατά
τόν ἅγιο Γρηγόριο δέν προηγείται τό

ἓνα συστατικό τοῦ ἄλλου. «Μήτε πρό
τοῦ σώματος τήν ψυχήν, μήτε ἔμπα-
λιν», γιά νά μή διχάζεται ὁ ἄνθρωπος
μέ τόν ἑαυτόν του, «τῆ κατά τόν
χρόνον διαφορᾶ». Ἡ ἀλήθεια πού δε-
χόμαστε, λέγει ὁ ἅγιος Γρηγόριος,
«Μήτε ψυχήν πρό τοῦ σώματος, μήτε
χωρίς ψυχῆς τό σῶμα, ἀλλά μίαν ἀμ-
φοτέρων ἀρχήν», κοινή εἶναι ἡ αἰτία
γιά τά δύο στοιχεῖα, περιεχομένη ἐν
δυνάμει εἰς τό γενετικό ὑλικό.

«Δίδυμος ἀμφοτέρων ἡ γένεσις κα-
τά ταυτὸν ἀλλήλοις συνεπιδημούντων
τῷ βίῳ. Οὔτε γάρ προϋπάρχει τοῦ
σώματος ἡ ψυχή, οὔτε προκατασκευά-
ζεται τῆς ψυχῆς τό σῶμα, ἀλλά ὁμο-
χρόνως ἐν τῇ ζωῇ γίνονται».⁽¹⁶⁾

Καί παίρνει τό παράδειγμα τοῦ οι-
ταριοῦ. Κάθε τι πού ὑπάρχει γύρω
ἀπό τόν στάχυ, ἔχει συμπεριληφθῆ στή
δύναμη τοῦ σπόρου, δηλαδή καί τό
χόρτιο, καί ἡ καλαμιά καί οἱ ἐνδιά-
μεσοι κόμοι, καί ὁ καρπός καί τά
ἄγανα, καί τίποτε ἀπό αὐτά, ὡς πρὸς
τήν αἰτίαν τῆς δημιουργίας δέν προϋ-
πάρχει ἢ δέν γίνεται ἀπό πρὶν στή
φύση τοῦ σπόρου. Ὅλα ἐμπεριέχονται
ἐν δυνάμει στόν σπόρο. Ἔτσι νομίζω
καί τό ἀνθρώπινο γενετικό ὑλικό ἔχει
σπαρμένη μέσα του, μαζί μέ τήν πρῶ-
τη αἰτία τῆς σύστασης, τήν δύναμη τῆς
φύσεως. Ἀναπτύσσεται δέ καί φανε-
ρῶνεται διά μέσον κάποιου φυσικῆς
σειρᾶς. Καί προχωρεῖ πρὸς τήν ὀλο-
κλήρωσι χωρὶς νά παίρνει τίποτε ἀπ'
ἔξω ἐπί πλεόν, γιά τήν συμπλήρωσι
τοῦ τελείου ἀνθρώπου. Μέ αὐτόν τόν
τρόπον ὁ ἅγιος Γρηγόριος διδάσκει,
ὅτι πρέπει νά διακρίνουμε τόν χρόνο
τῆς δημιουργίας τῆς ψυχῆς ἀπό τόν
χρόνον τῆς ἐμφανίσεώς της διά τῶν
ἐνεργειῶν της. Αὐτές οἱ χρονικές στι-
γμές φυσικά, ἀπέχουν μεταξύ των, ἀλ-

(16) + Ἄρχ. Παγκρατίου Μπροῦσαλη, «Γρηγορίου
Νύσσης, περί Κατασκευῆς τοῦ Ἀνθρώπου» κεφ. 29
σελ. 240 καί 436 ἐπ. Ἴδε ἐπίσης, τοῦ αὐτοῦ, «Μυστική
Θεολογία» (1997) σελ. 15 ἐπ.

λά αυτό δέν σημαίνει ότι ἐκ τῶν ὑστέρων δημιουργεῖται ἢ μεταφυτεύεται ἢ ψυχὴ στό σῶμα. «Οὐδέν ἦττον ἐν ἐκείνῳ ἐστί».

«Ὡς γάρ οὐκ ἐστι τήν κατά τά μέλη διάρθρωσιν ἐνιδεῖν τῷ πρὸς τήν σύλληψιν τοῦ σώματος ἐντιθεμένῳ πρὸ τῆς διαπλάσεως, οὕτως οὐδέ τὰς τῆς ψυχῆς ιδιότητες ἐν τῷ αὐτῷ δυνατόν ἐστί κατανοῆσαι, πρῖν προελθεῖν εἰς ἐνέργειαν. Καί ὡσπερ οὐκ ἂν τις ἀμφιβάλοι πρὸς τὰς τῶν ἀρθρων τε καί σπλάχνων διαφορὰς ἐκεῖνο τό ἐντεθέν, σχηματίζεσθαι, οὐκ ἄλλης τινος δυνάμεως ἐπεισερχομένης, ἀλλά τῆς ἐγκειμένης φυσικῶς πρὸς τήν ἐνέργειαν ταύτην μεθισταμένης.

Οὕτω καί περί ψυχῆς ἀναλόγως ἐστὶ τό ἴσον ὑπονοῆσαι, ὅτι κἂν μὴ διά τινων ἐνεργειῶν ἐν τῷ φαινομένῳ γνωρίζεται, οὐδέν ἦττον ἐστὶν ἐν ἐκείνῳ». Καί συμπληρώνει ὅτι ὅλα αὐτὰ γίνονται μέ τήν δύναμιν:

«Ἐν τῷ πρώτῳ τοῦ Θεοῦ βουλήματι καταβληθεῖσαν». Αὐτὴ ἢ αἰτία ἔχει κατατεθῆ στό ἀρχικό σχέδιο τοῦ Θεοῦ! Τέλος, σαλπίζει:

«Οὐδέν ἀθεεῖ τῶν ἐν τῷ κόσμῳ γινομένων ἐστί, πάντα δέ τῆς θείας ἐξῆπται βουλήσεως, σοφόν δέ καί προνοητικόν τό θεῖον».^(16α)

Καί ὁ Μέγας Βασίλειος τήν αὐτὴν πρὸς τόν Γρηγόριον ἄποψιν διδάσκει, λέγοντας χαρακτηριστικά γιά τήν ἀρχήν τῆς δημιουργίας σώματος καί ψυχῆς, πῶς «ὁμοῦ τῷ προστάγματι συνυπέστη» καί καλεῖ τόν ἄνθρωπον νά θαυμάσῃ τήν σοφίαν τοῦ Δημιουργοῦ. Θαύμαζε τόν τεχνίτην, πῶς τῆς ψυχῆς οὐ τήν δύναμιν πρὸς τό σῶμα συνέδησεν».

Τέλος, νά κλείσουμε μέ τήν σαφῆ μαρτυρίαν τοῦ ἱεροῦ Δαμασκηνοῦ, ὁ

(16α) Αὐτόθι.

ὁποῖος ἀκολουθώντας τούς Πατέρας τοῦ χρυσοῦ αἰῶνος καί ἀπορρίπτοντας, σάν μωρολογίες, τίς θεωρίες τοῦ Πλάτωνος καί τοῦ Ὀριγένους λέγει:

«Ἄμα δέ τό σῶμα καί ἡ ψυχὴ πέπλασται, οὐ τό μὲν πρότερον, τό δέ ὕστερον, κατά τά Ὀριγένους ληρήματα».⁽¹⁷⁾

Αὐτὴ εἶναι ἡ ἀλήθεια γιά τό μεγάλο καί σπουδαῖο αὐτό θέμα περί τῆς ἀρχῆς καί δημιουργίας τῶν δύο στοιχείων, σώματος καί ψυχῆς τοῦ ἀνθρώπου, ὅμως μᾶς τήν παρέδωσαν οἱ φωτισμένοι πατέρες τῆς Ἐκκλησίας μας. Ἄλλως τε εἶναι φυσικά ἀδύνατο νά γνωρίσουμε οἱ ἄνθρωποι «οὕτω μεγάλα καί θεῖα εἰ μὴ τῇ ἄνωθεν κατελθοῦσῃ δωρεᾷ τοῦ Ἁγ. Πνεύματος».⁽¹⁸⁾

Ἄς ἔλθουμε τώρα στήν ἰατρική ἐπιστήμη. Κάνει ἐντύπωση, ἰδιαίτερος σήμερα μέ τά τελειότερα μέσα τῆς ἰατρικῆς τεχνολογίας, ἡ ἐξέλιξις τοῦ ἐμβρύου.

Τήν 1η ἐβδομάδα ἀπό τῆς συλλήψεως μορφολογικά ἐμφαίνεται ἕνας μικρός κλώνος στή μήτρα. Τήν 2η ἐβδομάδα γίνεται ἕνα ὡσειδέξ κυστίδιο. Τήν 4η ἐβδομάδα φαίνεται κεφαλή σέ ὀρθή γωνία πρὸς τό σῶμα, τά ἄκρα καί οὐρά. Τήν 8η ἐβδομάδα ἀναγνωρίζονται ὀφθαλμοί, αὐτιά, μύτη, στό-

(17) Βλ. P.G. 94, 021. Νά σημειωθῆ, ὅτι τήν διδασκαλία τοῦ Ἁγ. Γρηγορίου Νύσσης περί ψυχῆς καί σώματος υἰοθέτησεν ἡ Β' Οἰκουμένη Σύνοδος μέ τήν ἐξῆς διακήρυξιν: «Ἡ Ἐκκλησία τοῖς θεοῖς ἐπομένη λόγοις φάσκει τήν ψυχὴν συνδημιουργηθῆναι τῷ σῶματι καί οὐ τό μὲν πρότερον, τό δέ ὕστερον κατά τήν Ὀριγένους φρενοβλάβειαν» (MANSI ix σελ. 391).

(18) Ὁ καθηγητὴς τοῦ Κανονικοῦ Δικαίου καί τῆς Ποιμαντικῆς Α. Ἀλιβιζάτος ἔγραφε: «Τό Κανονικόν Δίκαιον στήριζόμενον εἰς τήν περί ἀρχῆς τῶν ψυχῶν δογματικὴν διδασκαλίαν τῆς Ἐκκλησίας, χαρακτηρίζει τήν ἀμβλωσιν ὡς φόνον καί ταύτης ἐνόχους ὡς ἐνόχους φόνου ἀποφαίνεται (Κανὼν 92ος τῆς ἐν Τρούλλῳ Συνόδου). Καί συμπληρώνει: «Οὐδεμία διὰ τοῦτο διαφορά γίνεται μεταξύ μεμρφωμένου καί ἀμορφώτου ἐμβρύου, τοῦ ὁποῖου ἡ καταστροφή, εἰς οἰονδήποτε στάδιον τῆς διαμορφώσεως αὐτοῦ θεωρεῖται φόνος (Κανὼν 2ος τοῦ Μεγ. Βασιλείου).

μα. Σχηματίζονται τὰ δάκτυλα καί ἐξαφανίζεται ἡ οὐρά. Στὴν 12ῃ ἐβδομάδα ἐμφανίζεται δέρμα ρόζ, λεπτό καί ἀναγνωρίζεται ἀνθρώπινον ὄν. Οἱ εἰδικοί τὴν 12ῃ ἐβδομάδα ἀντιμετωπίζουν, «Ἀνθρώπινον ὄν»!⁽¹⁹⁾ Ἔτσι, δέν εἶναι μόνο τὰ «ληρήματα» τοῦ Πλάτωνος καί τοῦ Ὁριγένους ἀλλά καί τὰ ληρήματα τῶν «προοδευτικῶν» ἀνδρῶν καί γυναικῶν, πού ὑποστηρίζουν, ὅτι μετὰ τὴν σύλληψη δέν ὑπάρχουν παρά μερικές «ὀργανικές οὐσίες», πού φέρουσα αὐτές εἰς τὴν κοιλίαν τῆς, ἡ ἐγκυμονοῦσα ἔχει τὸ δικαίωμα νά τίς ἀποβάλλῃ, ἀφοῦ δέν πρόκειται γιὰ ἀνθρώπινη ζωὴ! Δέν εἶναι ὀργανικές οὐσίες. Εἶναι ἀνθρώπινη ζωὴ. Δέν εἶναι ὁ ἑαυτός «σου» κυρία, εἶναι ἓνα «ἄλλο» ἀνθρώπινο ὄν, «διαφορετικό» ἀπὸ ἐσέ! Αὐτό τὸ ὄν δέν εἶναι «ἐσύ». Καί δέν εἶναι ἀπόκτημα ἰδικόν «σου».

Μόνη σου δέν ἠμποροῦσες νά κάνης τίποτε! Ἐκτός τοῦ ὅτι καί ὁ σύντροφός σου, ὅπως ἐσύ, ἠμπορεῖ νά πῆ «Εἶναι καί δικό μου», ὅμως καί οἱ δύο σας ἀκόμη δέν ἔχετε τὸ δικαίωμα νά πῆτε, εἶναι δικό «μας»!⁽²⁰⁾

Δέν ἐπιτρέπεται νά ἀγνοοῦμε ὅτι:

«...τὸ τεκεῖν ἄνωθεν ἔχει τὴν ἀρχήν, ἀπὸ τῆς τοῦ Θεοῦ Προνοίας, καί οὔτε γυναικός φύσις οὔτε ἀνδρός, οὔτε ἄλλο οὐδέν αὐταρχές πρὸς τοῦτο ἐστίν» βροντοφωνοῦσε ὁ ἱερός Χρυσόστομος πρὸς ἐκείνους ἐκ τῶν ἀνθρώπων τῆς ἐποχῆς του, οἱ ὅποιοι «οὕτως ἀλόγως διάκεινται, ὡς ταῖς γυναιξίν

ἐγκαλεῖν ἐπειδάν μὴ τίκτωσιν» κατηγοροῦσαν τίς στειρὲς σάν νά ἐφταιγαν αὐτές.⁽²¹⁾ Εἶναι συνέχεια τῆς παραδόσεως ἀπὸ παλιὰ, ὅπως στὴν ἐποχὴ τῆς Ἐλισάβετ, ἡ ὁποία μέ τὴν σύλληψιν θαυματουργικῶς τοῦ Προδρόμου, εὐλογοῦσε καί εὐχαριστοῦσε τὸν Θεόν, διότι εὐδόκησε ἔστω στὴν προχωρημένην ἡλικίαν τῆς, «ἀφελεῖν τὸ δνειδος αὐτῆς ἐν ἀνθρώποις», τὸ δνειδος τῆς ἀτεκνίας!⁽²²⁾ Ἔτσι δέν πρέπει νά λέμε «ἔκανα 3, 5, παιδιὰ». Ἀλλά νά λέμε «Ὁ Θεός εὐδόκησε καί μᾶς ἔδωσε 3, 5, παιδιὰ».

Τὸ ἔμβρυο πού φωλεῖε στὰ σπλάχνα κάθε γυναικός εἶναι δημιουργημα τοῦ Θεοῦ, ὄχι τοῦ ἀνθρώπου, γυναικός ἢ ἀνδρός! Οἱ γονεῖς εἴμαστε θεματοφύλακες καί διαχειριστές, ὄχι ἰδιοκτῆτες τῶν παιδιῶν. Συνεργοὶ Θεοῦ. «Κατὰ τοῦτο ὁ ἀνθρώπος συνεργός τοῦ Θεοῦ γίνεται καθ' ὅτι εἰς γένεσιν ἀνθρώπου ἀνθρώπος συνεργεῖ», λέγει ὁ ἅγιος Ἰγνάτιος ὁ Θεοφόρος. Ὡστε, ἀπὸ τῆς συλλήψεως εἰς τὴν μήτραν τῆς μητέρας του ἕνας νέος ἀνθρώπος ἐρχεται. Ἦδη ἀπὸ τὴν 8ῃ ἐβδομάδα, ὅπως εἶδαμε, οἱ ἱατροὶ εὐρίσκονται μπροστά σέ ἓνα «Ἀνθρώπινον ὄν». Τὸ ἔμβρυο εἶναι Ἀνθρώπινη Ζωὴ ἐν δυνάμει. Ὅποιος προκαλεῖ ἀμβλωσιν ἢ ἐκτρωσιν ἢ τεχνητὴ διακοπὴ τῆς κησέως —ὅπως καί νά τὸ ποῦμε— διαπράττει ἀφαίρεσιν ζωῆς, διαπράττει ἔγκλημα, κατὰ τοῦ Θεοῦ πρωτίστως. Κατὰ μᾶς νέας ἐρχομένης ζωῆς. Κατὰ τῆς ἀνθρωπότητος. Ποιός ἠμπορεῖ νά ἀποκλείσῃ ὅτι μεταξύ τῶν 400.000 περὶ τοῦ ἀμβλώσεων τὸ χρόνο, πού γίνονται στὴν πατρίδα μας, θὰ ἦταν μεταξύ αὐτῶν καί μεγάλοι ἐπιστήμονες, καλλιτέχναι, διανοούμενοι καί εὐεργεταί τοῦ ἔθνους ἢ τοῦ κόσμου;

(19) Βλ. Δ. Ἀραβαντινοῦ, «Μαιευτική» (1984) σελ. 32.

(20) Ὁ Γερμανός καθηγητὴς τοῦ Ποιν. Δικαίου Albin Eser ἔγραφε τὰ ἐξῆς ἀποστομωτικά: «Ὅποιος βλέπει μόνο τὴν γυναῖκα καί μιλάει γιὰ τὸ δικαίωμα αὐτοδιαθέσεώς της λείπει τὴν μισὴ ἀλήθεια. Αὐτοδιάθεση μπορεῖ νά ὑπάρξῃ μόνο στὰ *δικὰ μας* δικαιώματα. Ἐφόσον ὁμως ἀναγνωρίζε κανένας ἰδιαίτερο δικαίωμα ζωῆς στὸ ἔμβρυο δέν μπορεῖ νά ἐξαρτᾶ τὴν ἀνάγκη προστασίας του ἀπὸ τὴν καθαρὰ ὑποκειμενικὴ διάθεση τῆς γυναίκας» (Βλ. Ποιν. Χρ. 1986 σελ. 563).

(21) Βλ. Ι. Χρυσοστόμου, «Περὶ Ἀννης Ὁμιλία» Α - 4 ΕΠΕ 8Α 28 - ΜΓ 54 - 639 καί Β. Χαράων. Παιδαγωγικὴ Ἀνθρωπολογία Ι. Χρυσοστόμου, Τόμ. Α σελ. 700.

(22) Κατὰ Λουκ. κεφ. Α - 25.

Είναι *έγκλημα* και *όχι δικαίωμα* ή τεχνητή διακοπή της κύησης. Τό δυστύχημα είναι ότι είναι *όχι μόνον έγκλημα*. Είναι *πηγή* πολλών άλλων παρενεργειών, που λειτουργούν δυστυχώς *έγκληματικά!* Καί *έξηγοῦμαι*:

Πρώτη, βλαβερή, ανεπιθύμητη και επικίνδυνη συνέπεια της *άμβλώσεως* είναι αυτή που *άπειλει* την ίδια την *έγκυμονοῦσα*. Τήν *ύγείαν* της *άκόμη* και *τήν ζωή* της. *Ὡς γνωστόν*, *τά μέσα* της *διακοπής* της *έγκυμοσύνης* είναι *δύο είδων*, *φάρμακα* και *οί λεγόμενοι χειρισμοί*, *έξωτερικοί* και *έσωτερικοί*. *Ἡ* *ιατρική επιστήμη* και *σήμερα* *άκόμη* *μέ* *τήν* *έκπληκτική πρόοδο* *τῶν* *ιατρικῶν μέσων* *κρούει* *τόν* *κώδωνα* *τοῦ* *κινδύνου*. *Νά* *τί* *λέγουν* *οί* *είδικοί*: «*Από* *τά* *φάρμακα* *είναι* *δυνατό* *νά* *προκληθῆ* *δηλητηρίαση*, *μέ* *σοβαρές* *έπιπτώσεις* *ή* *καί* *θανατηφόρα* *έξέλιξη* *γιά* *τήν* *μητέρα*, *άναλόγως* *τοῦ* *είδους* *τῆς* *οὔσιας* *καί* *τῆς* *τοξικῆς* *τῆς* *δράσης*».⁽²³⁾

Ἐξ *άλλου* *άπό* *τούς* *έξωτερικούς* *χειρισμούς*, *μάλιστα* *όταν* *είναι* *βίαιοι*, *μπορεῖ* *νά* *προκληθῶν* *κακώσεις*, *άπό* *τίς* *πύ* *άπλές*, *μέχρι* *τίς* *περισσότερο* *βαρειές* *ή* *καί* *θανατηφόρες*, *όπως* *είναι* *ή* *ρήξη* *τοῦ* *ήπατος*, *τοῦ* *σπληνός* *κλπ.*

Οί *έσωτερικοί* *χειρισμοί* *μπορεῖ* *νά* *γίνων* *πρόξενου* *σοβαρῶν* *κινδύνων*, *άκόμα* *κι* *όταν* *ή* *διακοπή* *γίνη* *μέ* *όλους* *τούς* *κανόνες* *τῆς* *έπιστήμης* *καί* *τῆς* *τέχνης*. *Ὡς* *άμεσοι* *κίνδυνοι* *άναφέρονται* *τό* *ένδεχόμενο* *άνακοπής*, *κατά* *τήν* *έπιχειρούμενη* *διαστολή* *τοῦ* *μητρικού* *στομίου*, *ή* *έμβολή* *άερος*, *σάπυωνος*, *ή* *αίμορραγία* *άπό* *διασχίσεις* *ή* *διατρήσεις* *τῶν* *ιστῶν* *άπό* *άδεξιούς* *χειρισμούς*, *ή* *σηψαιμία* *κλπ.* *Ὡς* *άπώτεροι* *δέ* *περιγράφονται* *δευτερογενεῖς* *αίμορραγίες*, *ένδοπυελικές* *διαπυήσεις* *καί* *χρόνιες* *φλεγμονές*, *θρομβώσεις* *τῶν* *ένδοπυελικῶν* *φλεβῶν* *ή* *τῶν* *φλεβῶν* *τῶν* *κάτω* *άκρων*, *μέ* *ένδεχόμενο*

τήν *πνευμονική* *έμβολή*, *τήν* *σωληνιακή* *νέκρωση* *τοῦ* *νεφροῦ*, *κλπ.*⁽²⁴⁾

Δεύτερη *έγκληματική* *παρενέργεια* *είναι* *αυτή* *πού* *άναφέρεται* *ώς* *έγκλημα* *κατά* *τῆς* *Πατρίδος*. *Ὅλοι* *άναγνωρίζουν*, *ότι* *300* *έως* *400* *χιλιάδες* *άμβλώσεις* *κάθε* *χρόνο* *στεροῦν* *τό* *γένος* *τῶν* *Ἑλλήνων* *άπό* *τήν* *δυνατότητα* *άνανεώσεως* *τοῦ* *άνθρωπίνου* *δυναμικοῦ*.⁽²⁵⁾ *Τοῦτο* *δέ*, *συμβάλλει* *εἰς* *τήν* *έπιδεινωση* *τοῦ* *δημογραφικοῦ* *προβλήματος* *πού* *άντιμετωπίζει* *ή* *χώρα* *μας* (*όπως* *καί* *άλλες* *χῶρες* *τῆς* *Εὐρώπης*) *καί* *πού* *έχει* *άνησυχήσει* *τούς* *σοβαρῶς* *καί* *σωφρῶνως* *σκεπτομένους* *άνθρώπους*. *Νά* *τί* *λέγει* *καί* *γράφει* *ένας* *ποινικολόγος*, *άναφερόμενος* *στό* *θέμα* *πού* *έξετάζουμε*.

Πρόκειται *γιά* *τόν* *έγκριτο* *Ἴταλό* *ποινικολόγο* *Μανζίνι*. *Κατά* *τόν* *Μανζίνι* «*Τό* *έγκλημα* *τοῦτο* *της* *άμβλώσεως* *θεωρεῖται* *όχι* *μόνον* *έγκλημα*, *κατά* *τῆς* *άναμενόμενης* *ζωῆς*, *άλλά* *καί* *κατά* *τῆς* *φυλῆς*. *Ἀντικείμενον* *τῆς* *προστασίας* *είναι* *τό* *συμφέρον* *τῆς* *Πατρίδος*, *πρός* *παρεμπόδιον* *τῆς* *μειώσεως* *διά* *τεχνητῶν* *μέσων* *τῆς* *φυσικῆς* *ικανότητος* *τοῦ* *Ἴταλικοῦ* *λαοῦ* *πρός* *άναπαραγωγήν*.⁽²⁶⁾ *Τό* *πρόβλημα* *όπως* *έλέχθη* *άπασχολεῖ* *πολλές* *χῶρες* *τῆς* *Εὐρώπης*.

Στήν *έποχή* *μας* *όλοι* *μιλοῦν* *γιά* *δικαιώματα*, *όχι* *γιά* *ύποχρεώσεις!*

Τρίτη *δυσάρεστη* *παρενέργεια* *πού* *μπορεῖ* *νά* *έπιφέρει* *ή* *άμβλωση*, *είναι* *τό* *ύλικό*, *συναισθηματικό*, *κοινωνικό* *καί* *ήθικό* *κόστος* *στήν* *οίκογένεια* *τῆς* *έγκυμονοῦσης*, *ή* *οποία* *έγκυμονοῦσα* *προκαλεῖ* *ή* *άnéχεται* *τήν* *έπιχειρήσειν* *τῆς* *άμβλώσεως*. *Πρόκειται*, *γιά* *σιωπη-*

(24) *Αὐτόθι*.

(25) *Δημοσιογραφικές* *πληροφορίες* *άναφέρουν* *τόν* *τρομακτικόν* *άριθμόν*... *600.000!* *Βλ.* *Ἐφημερίδα* *«Βραδυνή»* *τῆς* *12.3.2000* *σελ.* *29*, *όπου* *τό* *σχετικό* *ρεπορτάζ* *γράφει*: «*Ἐνα* *ρεπορτάζ* - *σόκ*, *γιά* *τίς* *ιατρικές* *μεθόδους*... *Οί* *άμβλώσεις* *στήν* *Ἑλλάδα* *στέλλουν* *κάθε* *χρόνο* *600.000* *παιδιά* *στά*... *σκουπίδια*».

(26) *Βλ.* *Ζαγκαρόλας*, *ένθ.* *άνωτ.*

(23) *Α.* *Κουτσελίνη*, *«Ἱατροδικαστική»* (1994) *σελ.* *399*.

λά δράματα και για ἀλαλήτους στεναγμούς, πού δέν ἤμποροῦν νά ἐκφραστοῦν. Σέ μερικές, ὅμως, περιπτώσεις, ἀκραῖες περιπτώσεις, ὀδηγοῦν σέ ἐγκλήματα «τιμῆς» ἢ πληγωμένου ἐγωισμοῦ πρωτογονικῆς φύσεως, πού φθάνουν μέχρι τίς στήλες τῶν ἐφημερίδων ἢ στήν αὐτοκτονία, ὑπό τήν πίεσιν ἀφορητῶν, συναισθηματικῶν - ψυχικῶν καταπτώσεων.

Θά κλείσω τήν ἐργασίαν αὐτήν μέ τήν ἐκθεσιν δύο περιστατικῶν ἀπό τήν σύγχρονη πραγματικότητά. Εἶναι γεγονότα μέσα ἀπό τήν Κοινωνία μας. Τό ἕνα συνέβη, λίγα χρόνια πρῖν, στό Λονδίνο.

Ἐμιλήσαμε προηγουμένως, γιά τούς κινδύνους πού ἀπειλοῦν τήν ἐγκυμονοῦσαν, πού ἐπιχειρεῖ τήν τεχνητὴν διακοπὴν τῆς κυήσεως. Ἐκτός ἀπό τόν κίνδυνον τῆς ζωῆς, ἕνα ἀπό τὰ μεγαλύτερα δεινά πού ἐνεδρεῦουν τήν ἐγκυμονοῦσαν, πού θέλει νά ἀποβάλη τό ἔμβρυο, εἶναι αὐτό τῆς ἀνεπάρκειας τοῦ τραχηλικοῦ αὐλοῦ, πού σημαίνει, ὅτι ἡ μήτρα θά ἀδυνατεῖ νά φέρη σέ πέρας μία ἐπόμενη ἐγκυμοσύνη, ἀποβάλλοντας συνήθως τό ἔμβρυο μετὰ τήν 16ῃ ἐβδομάδα! πρᾶγμα πού ἰσοδυναμεῖ μέ τήν ματαίωση τῆς... μητρότητος⁽²⁷⁾ Τό παράδειγμα τῆς Ἀγγλίας.

Στό νοσοκομεῖον Παίδων τοῦ Λονδίνου ἐνοσηλεύονταν καί Ἑλληνόπουλα. Ἡ μητέρα ἐνός ἀγοριοῦ ἦταν φοβερὰ συντετριμμένη. Τό παιδί τῆς ἔπαυσε ἀπό λευχαιμία. Σέ μιὰ κυρία, πού τῆς συμπαρίστατο μέ συμπόνια καί τήν παρηγοροῦσε, λέγοντάς τῆς, πῶς εἶναι νέα γυναίκα καί θά μποροῦσε νά ἀποκτήσῃ παιδιά, μέ πόνο ἀπάντησε ἐμπιστευτικά, μιλώντας γιά τήν ἀνείπωτη τραγωδία τῆς.

(27) Κ. Σίσκος, εἰς «Μαιευτική» Ἀρβανιτοπούλου, ἐνθ. ἀνωτ. σελ. 364. «...Ἡ ἀπότομη καί μεγαλύτερη ἀπό τό κανονικὸ διαστολή τοῦ τραχήλου, ἔχει σάν συνέπεια τήν ἀνεπάρκεια τοῦ τραχηλικοῦ αὐλοῦ, πού σημαίνει ὅτι ἡ μήτρα ἀδυνατεῖ νά φέρη σέ πέρας μία ἐπόμενη ἐγκυμοσύνη, ἀποβάλλοντας, συνήθως, τό ἔμβρυο μετὰ τήν 16ῃν ἐβδομάδα.

Ἀπέκτησαν δύο παιδιά. Δέν ἤθελαν... ἄλλα! Ἐκανε ἀντισύλληψη μέ τό «σύστημα» τῶν ἐκτρώσεων! Δέν ἐπιθυμοῦσε τρίτο παιδί. Οἱ γιατροὶ τῆς εἶπαν πῶς ἔχει τόσο πολὺ ἀδυνατήσῃ ἢ μήτρα τῆς, ὥστε πλέον δέν ἔμπορεῖ νά κρατήσῃ ἄλλο ἔμβρυο. Πρῖν ἀπό τίς 16 ἐβδομάδες θά τό ἀποβάλλῃ! Τό πρῶτο τῆς παιδί ἐσκοτώθηκε σέ αὐτοκινητικὸ ἀτύχημα, πρῖν τρία χρόνια, στήν ὁδὸ Μεσογείων. Τοῦς ἔμεινε τό δεύτερο, καί αὐτό τώρα... τό χάνει! Μένουν χωρὶς παιδιά!...

Τό δεύτερο περιστατικὸ συνέβη σέ μιὰ ἐπαρχιακὴ πόλη.

Κόρη, εὐσεβοῦς μᾶλλον οἰκογενείας, στή δευτέρῃ τάξῃ τοῦ Λυκείου ἔμεινε ἐγκυος. Οὔτε ἡ ἴδια, οὔτε ὁ σύντροφος συμμαθητῆς τῆς ἦταν ὄριμοι γιά γάμο. Ἄλλως τε ὁ νεαρός οὔτε εἶχε κἂν συναισθησιν τῶν εὐθυνῶν του. Τόν μεγάλον σταυρόν ἔπρεπε νά σηκώσουν οἱ γονεῖς τῆς κοπέλας καί ἡ ἴδια. Ὁ πειρασμὸς τῆς ἀμβλώσεως ἔκανε νά προσελάσῃ στό νοῦ καί τελικὰ στήν θέλῃσιν των. Ὅμως οἱ ἠθικὲς ἀναστολὲς εὐτυχῶς ἀπεδείχθησαν ἰσχυρότερες. Μέ τήν βοήθεια καί ἀμέριστη συμπαράσταση τοῦ πνευματικοῦ. Μέ τήν δύναμι τῆς προσευχῆς καί τῆς ταπεινῆς ἰκεσίας στόν Δημιουργό τῆς ζωῆς βρῆκαν τήν καλλίτερη λύση, σέ μακρυνὴ πόλη, πού διαθέτει ἀξιόλογο βρεφοκομεῖο καί μαιευτήριον. Σέ συγγενικὴ (ἢ φιλική) οἰκογένεια ὁμοίων χριστιανικῶν ἀρχῶν ἐπῆγαν τήν κοπέλλα μερικoὺς μῆνες πρὸ τοῦ τοκετοῦ, Μέ τὴ θαλπωρὴ καί τήν συμπαράστασιν —ὕλικὴν καί ἠθικὴν— ὀλων, ἡ κοπέλλα ἐγέννησε ἕνα ὑγιὲς μωρό, πού ἐν συνεχείᾳ θά διευθετεῖτο ἢ εἰσαγωγὴ του στό βρεφοκομεῖο, μὲχρις ὅτου τελικῶς ἐρρυθμίζετο ἡ λύσις τῆς υἰοθεσίας. Τό *ἐγκλημα ἀπεφεύχθη!* Ἡ *νέα ζωὴ ἐσώθη*. Τό μέλλον τῆς ὁ Θεὸς τό γνωρίζει!

ΦΙΛΟΛΑΟΣ Δ. ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ
Δικηγόρος

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΣΜΟΙ

Ο ΥΨΩΝ ΕΑΥΤΟΝ...

Έντολή: Μάλλον προειδοποίησις. Έχουμε, ούτως ή άλλως, τήν τάση νά προβάλλουμε τόν έαυτό μας. Νά μεγαλοποιούμε τίς πράξεις μας. Νά παρουσιάσουμε τίς καλές πλευρές μας καί νά κρύβουμε τίς αδυναμίες καί τά λάθη μας. Όταν ακούμε τά «μπράβο», ένας δύσκολο κρυπτόμενος ένθουσιασμός κάνει τά μάτια μας νά λαμπυρίζουν. Καί μάταια προσπαθούμε νά τόν κρύψουμε μέ κάποιες μασημένες φράσεις μετριοφροσύνης.

Έρχεται όμως καταπέλτης ή προειδοποίησις: «Ο ύψων έαυτόν ταπεινωθήσεται». Μά γιατί; Πού είναι τό κακό; Ψέμματα είναι; Έτοιμος γιά τήν αυθάδη έρώτηση ο ύψων έαυτόν.

Μά καί ο Φαρισαίος δέν έλεγε ψέμματα. Όλα όσα ανέφερε στήν προσηυχή του ήταν αλήθεια. Καί αποδεκατούσε τά υπάρχοντά του. Καί έλεήμων ήταν. Καί προσηύχετο τακτικά. Τό λάθος του ήταν ή καύχησή του γι' αυτά. Η αυτοπροβλή του. Πού έδειχναν ότι δέν γίνονταν ως έξόφλησις χρέους, αλλά ως εκδήλωσις άνωτερότητας. «Ούκ είμί ώσπερ οί λοιποί τών ανθρώπων».

Υπάρχουν πολλοί Φαρισαίοι. Διαφόρων ειδών. Ακόμα καί ταπεινοί Φαρισαίοι. Δέν τό πιστεύετε; Κυττάξτε στό περιβάλλον σας καί θά τούς βρῆτε. Μόνο πού ή ταπεινώσή τους είναι προπέτασμα καπνού γιά νά κρύψουν τή φιλαυτία τους, τόν εγωϊσμό τους.

Τελώνες σπάνια θά βρῆτε μεταξύ τών ανθρώπων. Όσο κι άν ψάξετε. Τόν Τελώνη τόν θυμούνται όλοι (μιά φορά τό χρόνο), τόν τιμούν (άφου τόν έφερε ο Χριστός ως παράδειγμα), αλλά μέχρις εκεί.

Έτσι, ή προειδοποίησις του Έησοϋ, είπωμένη γιά όλους μας, πάντοτε επίκαιρη γιά τόν καθένα μας, μένει μετέωρη. Στήν ουσία, χωρίς άποδέκτες. Τί κριμα! Τόσο άπλό. καί όμως, τόσο δύσκολο. Δέν είναι θέμα μυαλού. Είναι θέμα καρδιάς. Καρδιάς καθαρής, άπλης, άδολης, ταπεινής. Πού —δυστυχώς— είναι είδος έν άνεπαρκεία.

Μία ουσιαστική παρατήρησις, επίκαιρη έν όψει τής επίκειμένης έορτής τών Χριστουγέννων. Ο Χριστός, πρίν μιλήση γιά τόν Τελώνη καί τόν Φαρισαίο, έδωσε ο ίδιος παράδειγμα ταπεινώσης. Πρώτος αυτός, μέ τήν ένανθρώπησή του. «Σύμμορφος πηλίνης εύτελοϋς διαρτίας γεγονόςς. Μετοχή σαρκός τής χείρω. Βροτός πεφνωκώς ίσος τοίς βροτοίς». Είναι ή άλλη πλευρά τής έορτής τών Χριστουγέννων. Πού δέν μιλάει άπλώς γιά ταπεινώση. Δείχνει τήν έσχάτη ταπεινώση του Χριστού. Τήν ταπεινώση αυτή πού είναι ή προϋπόθεσις τής σωτηρίας μας. Τό πρελούντιο τής δόξας. Κάτι πού θά έπρεπε νά προσέξουμε ιδιαίτέρως αυτά Χριστούγεννα.

ΠΑΝΟΡΜΙΤΗΣ

ΣΧΟΛΙΑ

Ο ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΒΟΡΕΙΟΥ ΗΠΕΙΡΟΥ

Τό ζήτημα τοῦ ἑλληνισμοῦ τῆς Βορείου Ἡπείρου ἀποτελεῖ ἓνα ἀπό τά σοβαρότερα ἔθνηκά μας προβλήματα, πράγμα τό ὅποιο δέν φαίνεται νά ἀπασχολεῖ στόν βαθμό, πού οἱ περιστάσεις ἀπαιτοῦν, τοὺς Ἑλληνες ἀρμοδίους καί τήν κοινή γνώμη.

Θά ἤλιπε κανεῖς ὅτι μετά ἀπό σαράντα πέντε καί πλέον χρόνια κομμουνιστικῆς τυραννίας κάποιες καλύτερες ἡμέρες θά ἀπελάμβαναν οἱ ἐκεῖ διαβιοῦντες ὁμοεθνεῖς μας. Καί ὅμως παριστάμεθα μάρτυρες τῆς ἐχθρότητας τοῦ ἀλβανικοῦ κράτους κατά τοῦ ἑλληνικοῦ στοιχείου μέ τήν καταπάτηση ἐγγυημένων μέ διεθνεῖς συνθήκες δικαιωμάτων του καί μειονοτικῶν προνομίων γιά τήν παιδεία, τήν θρησκεία, τήν δημοκρατική ἐκπροσώπηση, γιά τήν προκλητική μεροληψία τῆς δικαστικῆς καί ἐκτελεστικῆς ἐξουσίας καί πολλά ἄλλα τά ὅποια συνιστοῦν ἕναν ἥπιας ἐντάσεως διωγμόν τοῦ βορειοηπειρωτικοῦ ἑλληνικοῦ στοιχείου.

Συγκεκριμένα ἡ Ἀλβανική κυβέρνησις ἐντελῶς ἀνθαίρετα ἀναγνωρίζει ὡς μειονοτική ζώνη MONON ἐννενηντα ἑννέα χωριά τῶν περιοχῶν Δελβίνου, Ἀργυροκάστρου, Ἀγίων Σαράντα (χωρίς μάλιστα νά περιλαμβάνει τίς τρεῖς αὐτές μεγάλες πόλεις), ἀφήνοντας ἐκτός ζώνης περιοχές μέ βαθύτατες ἑλληνικές ρίζες, ὅπως ἡ ἡρωϊκή Χειμάρρα τοῦ Σπυρομήλιου, ἡ Κορυτσά, ἡ πόλη τῶν ἑλληνικῶν γραμμάτων καί ἄλλες πόλεις ὅπως ἡ Πρεμετή, τό Λεσκοβίκι, τό Τεπελένι, τό Πόγραδετς κ.ἄ., πόλεις πού θυμίζουν τοὺς πολεμικούς θριάμβους τῶν Ἑλλήνων τῆς γενεᾶς 1940-1941.

Γιά τήν βελτίωση τῆς ἐκεῖ καταστάσεως σέ ψήφισμά της ἡ ὁμορος πρὸς τήν Βόρειον Ἡπειρον Ἱερά Μητρόπολη Δρυῖνουπόλεως, Πωγωνιανῆς καί Κονίτισης μέ τήν εὐκαιρία τοῦ ἑορτασμοῦ τῆς 86ης ἐπετείου τοῦ ἀυτονομικοῦ ἀγώνα ζητᾶ:

α) Νά ληφθεῖ μέριμνα γιά τό ζήτημα τῶν Σχολείων καί τῶν σχολικῶν βιβλίων. Ἰδιαίτερα στήν περιοχή τῆς ἡρωϊκῆς Χειμάρρας.

β) Νά λυθεῖ τό σοβαρό πρόβλημα τῆς «Βίτσας», πού ταλαιπωρεῖ τοὺς Βορειοηπειρώτες καί τοὺς ἐξαναγκάζει νά καταβάλλουν ὑπέρογκα ποσά σέ διάφορα σκοτεινά κυκλώματα.

γ) Νά ληφθοῦν ἄμεσα μέτρα γιά τήν προστασία τῶν Βορειοηπειρωτῶν ἀπό τίς συμμορίες τῆς ἀλβανικῆς «μαφίας», καθὼς καί γιά τήν διασφάλιση τῆς παραμεθορίου περιοχῆς μέ τήν ἐνίσχυση ἀκόμη περισσότερο τοῦ θεσμοῦ τῶν συνοριακῶν φρουρῶν.

δ) Νά τεθεῖ τέρμα στίς διεκδικήσεις τῶν ἐγκληματιῶν Τσάμηδων καί στήν ἀνεξέλεγκτη δράση τῶν ἀλβανικῶν συμμοριῶν στήν Ἑλλάδα.

ε) Νά προστατευθεῖ τό ἰδιοκτησιακόν καθεστῶς τῶν Ἑλλήνων τῆς Βορείου Ἡπείρου καί νά τεθεῖ φραγμός στήν ἀλβανική βουλιμία. Καί τέλος

στ) Γιά μία ἀκόμη φορά ζητᾶμε νά καθορισθοῦν ἀπό τήν Ἑλληνική Πολιτεία οἱ περιοχές, τίς ὁποῖες θεωρεῖ ὅτι ἀποτελοῦν τήν Βόρειο Ἡπειρο. Ἄν δέν γίνει αὐτό, δέν θά σταματήσουν τά δεινά τοῦ Βορειοηπειρωτικοῦ Ἑλληνισμοῦ.

Καθῆκον τῆς ἑλληνικῆς κυβερνήσεως εἶναι, μέσα στά πλαίσια τῶν δι-

μερῶν ἐπαφῶν μέ τήν ἀλβανική ἡγεσία νά προβεῖ σέ διαπραγματεύσεις γιά τήν υἱοθέτηση καί ἐφαρμογή τῶν ὡς ἄνω αἰτημάτων.

ΤΑ 217 ΑΣΕΜΝΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ

Δέν εἶναι ἡ πρώτη φορά πού οἱ «Ἀκτίνες» ἀσχολοῦνται μέ τό θέμα τῶν ἀσέμνων περιοδικῶν. Ἀφορμή γιά τόν νέον σχολιασμόν ἔδωσε δημοσίευμα σέ Ἀθηναϊκή ἐφημερίδα μέ τίτλο: «Πορνογραφία - κυκλοφοροῦν ἐλεύθερα 217 περιοδικά». Δέν εἶναι μόνον ὁ ἀριθμός αὐτῶν πού προβληματίζει· εἶναι, ὅπως ἀναγράφεται καί στό δημοσίευμα αὐτό, καί ἡ ὑψηλή τιμή αὐτῶν, ὅτι δηλαδή πωλοῦνται ἀπό 3.500 ἕως 5.000 τό κάθε ἓνα, καθῶς ἐπίσης καί τό γεγονός ὅτι τά περιοδικά αὐτῆς τῆς κατηγορίας εἶναι ἀνηρτημένα στά κεντρικώτερα περίπτερα τῆς Ἀθήνας, ὅπως στίς πλατεῖες Συντάγματος, Ὁμονοίας, Κολωνακίου, στήν ὁδόν Ἀκαδημίας, κ.ἄ.

Εἶναι προφανές ὅτι τό μόνον κίνητρο τῶν ἐκδοτῶν τῶν ἐντύπων αὐτῶν γι' αὐτήν τήν ἐπιλήξιμον δραστηριότητά των εἶναι τό κέρδος, ἀδιαφορώντας γιά τόν ἐκμαυλισμό τῶν ἀναγνωστῶν τους καί ἐιδικώτερα τῶν νέων. Ὁ μεγάλος ἀριθμός τῆς κυκλοφορίας αὐτοῦ τοῦ εἴδους τῶν περιοδικῶν σημαίνει ὅτι ὁ σκοπός γιά ὕλικά ὀφέλη τῶν ἐκδοτῶν των ἱκανοποιεῖται, πράγμα πού συνεπάγεται καί τήν ἀντίστοιχη σέ ἔκταση φθοροποιοῦ ἐπίδραση αὐτῶν στίς νεανικές κυρίως ψυχές.

Βέβαια ὑφίσταται καί ἡ σχετική νομοθεσία, ἡ ὁποία προβλέπει κυρώσεις στούς παραβάτες τοῦ νόμου, ἡ ἐφαρμογή τῆς ὁποίας φαίνεται ὅτι ἔχει ἀτονήσει, δεδομένου ὅτι ἕνας ἀπλός περὶπατος στό κέντρο τῆς Ἀθήνας τῶν εἰσαγγελικῶν καί ἀστυνομικῶν ὀργάνων εἶναι ἀρκετός γιά νά διαπιστωθεῖ ἡ κραυγαλέα παράβαση τοῦ σχετικοῦ νόμου.

Ἡ ἐπίκληση τοῦ ἀρθροῦ τοῦ συντάγματος γιά τήν ἐλευθερία τῆς ἐκφράσεως καί τῆς ὑπάρξεως κοινωνικοῦ κλίματος ἀνοχῆς γιά τήν κυκλοφορία τέτοιων ἐντύπων, ἐπιχειρήματα, τά ὁποῖα ἐπικαλοῦνται οἱ πάσης φύσεως αὐτολεγόμενοι «προοδευτικοί» συνήγοροι τῶν ἐκδοτῶν αὐτῶν ἐνισχύει τήν ἀποψη, ὅσων καταγγέλλουν τήν ἐποχὴ μας ὡς ἐποχὴ παρακμῆς.

Ὁ κύκλος τῶν νομικῶν τῆς Χριστιανικῆς Ἐνώσεως ἐπιστημόνων εἶχε εἰς τό παρελθόν ἀσχοληθεῖ μέ τό ζήτημα αὐτό καί εἶχε συντάξει, ὑπόμνημα, μέ τίς θέσεις τῆς Ἐνώσεως κατά τήν περίοδο τῆς συζητήσεως εἰς τήν Βουλὴ τοῦ σχετικοῦ νομοσχεδίου τό ἔτος 1985, τό ὁποῖον εἶχε ἀποστείλει στούς ἀρμοδίους φορεῖς τῆς πολιτείας, ἐπισημαίνοντας τά σημεῖα ἐκεῖνα, ἡ ἔνταξη τῶν ὁποίων στόν ὑπό ψήφισιν νόμον, θά παρεῖχε στούς ἀσυνείδητους ἐκδότες τήν εὐχέρεια μιᾶς ἀκίνδυνου γιά αὐτούς καταστρατηγήσεως του.

Τό ὑπόμνημα αὐτό καί ἡ σχετικὴ πρὸς τοῦτο ἀρθρογραφία ἔχουν καταχωρηθεῖ στά τεύχη τῶν Ἀκτίνων Φεβρουαρίου, Μαρτίου 1985 καί Ὀκτωβρίου 1986.

Στό ὑπόμνημα αὐτό τῆς Χ.Ε.Ε. μετὰξὺ ἄλλων πολλῶν ἐτίθετο τό ἐρώτημα: «Τό ἀνοιγμα τῆς πόρτας τῆς χώρας μας στίς σκοτεινές δυνάμεις τοῦ πολυεθνικοῦ πορνογραφικοῦ ἐμπορίου, πού ἐλέγχεται ἀπό τό ὀργανωμένο ἔγκλημα ἀποτελεῖ «ἀπελευθέρωση τῶν δυνάμεων τοῦ ἔθνους —ὅπως διετεῖνετο ὁ συντάκτης τῆς εἰσηγητικῆς ἐκθέσεως τοῦ ὡς ἄνω νομοσχεδίου— ἡ πράξη πού ὀδηγεῖ κατ' εὐθείαν στήν κατάλυση τῶν δυνάμεων αὐτῶν;».

Κατόπιν αὐτῶν εἶναι καιρός νά ἀφρυπνισθοῦν τά ἀρμόδια ὄργανα τῆς πολιτείας καί νά τεθοῦν σέ ἐφαρμογὴ οἱ ἰσχύοντες περὶ τῶν ἀσέμνων φύλλων νόμοι καί νά ψηφισθοῦν, ἐάν τό ἀπαιτεῖ ἡ ἀνάγκη, καί ἀυστηρότερα,

προκειμένου νά περιορισθεῖ καί νά ελαχιστοποιηθεῖ ἡ ὑφιστάμενη ἀσυδοσία τῶν ἐκδοτῶν καί τῶν μεταπρατῶν τῶν ἐντύπων αὐτῶν.

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΛΟΓΙΚΗ ΕΥΑΙΣΘΗΣΙΑ

Στίς 7 Νοεμβρίου ἔλαβε χώρα τελετή γιά τήν ἀπονομή τῶν βραβείων τοῦ ἰδρύματος Ὁνάση. Μεταξύ τῶν βραβευθέντων συγκαταλέγεται καί ὁ Ἀμερικανός καθηγητής Τζόν Νοράν, ὁ ὁποῖος ἔχει ἀσχοληθεῖ μέ περιβαλλοντολογικές ἔρευνες σχετικές μέ τήν διαφύλαξη τῶν φυσικῶν ἰδιοτήτων τοῦ ἐδάφους καί τήν παραγωγική ἰκανότητα αὐτοῦ, ὡς βασικοῦ παράγοντα γιά τήν διατήρηση στό μέλλον τῶν φυτικῶν καί ζωϊκῶν ὀργανισμῶν καί τοῦ ἀνθρώπου ἐπί τῆς γῆς.

Ὁ ἐν λόγῳ καθηγητής ἐπιτελώντας μετά τῶν συνεργατῶν του τό συγκεκριμένο αὐτό ἐπιστημονικό του ἔργο ἀυτοαποκαλεῖται ὑπέρτης τοῦ Δημιουργοῦ.

Εἶναι γεγονός ὅτι «στόν τομέα τῆς γεωργίας, ἐπειδή οἱ ἐπεμβάσεις τοῦ ἀνθρώπου στά οἰκοσυστήματα εἶναι συστηματικές, συντονισμένες καί μέ διάρκεια χρονική μεγάλη θά ἔλεγε κανεῖς ὅτι ἡ διαταραχή τῆς φυσικῆς ἰσορροπίας εἶναι ἀρκετά ἐντονη. Οἱ ἐ-

πεμβάσεις ὁμως τοῦ ἀνθρώπου στόν τομέα αὐτόν εἶναι ἀναγκαῖες γιατί ἀφοροῦν στήν ἐπιβίωση τοῦ ἰδίου ἐπάνω στήν γῆ. Μέ μία σωστή καί μέ σεβασμό τοῦ περιβάλλοντος συμπεριφορά τοῦ ἀνθρώπου πρός τήν φύση ἡ διαχείριση τῆς γῆς καί ἡ προοπτική ὠφελειμάτων ἀπό αὐτήν, θά ἀποβεῖ τελικά πρός ὄφελος ὄχι μόνον τοῦ ἀνθρώπου ἀλλά καί τοῦ φυσικοῦ περιβάλλοντός του... Μεγάλο ρόλο στό θέμα αὐτό παίζει καί ὁ ἠθικός παράγοντας γιά τήν διαμόρφωση περιβαλλοντολογικῆς συνειδήσεως στόν ἄνθρωπο, ὥστε νά αἰσθάνεται καί νά ἐνεργεῖ ὡς διαχειριστής τῆς ὅλης δημιουργίας, ὅπως ἄλλωστε ἔχει ὀρισθεῖ ἀπό τόν Δημιουργό».⁽¹⁾

Τό εὐχάριστο εἶναι ὅτι ἡ πρωτοβουλία καί τό ὅλον ἔργο τοῦ βραβευθέντος ἀμερικανοῦ καθηγητοῦ συστοιχοῦν πρός τήν ὀρθή κατεύθυνση γιά τήν ἀντιμετώπιση τοῦ μεγάλου οἰκολογικοῦ προβλήματος. Εὐχή μας εἶναι οἱ ὡς ἄνω ἀπόψεις νά τύχουν εὐρύτερης ἀποδοχῆς γιά τό καλό τῆς ἀνθρωπότητας.

ΒΑΣΙΛ. Κ. ΣΤΑΘΑΚΗΣ

(1) «Ἀκτίνες» τεύχος 512 Ἰούνιος 1990 σελ. 201.

ΕΠΙΚΑΙΡΑ

Ο ΚΛΩΝΤΕΛ ΔΕΝ ΞΕΧΑΣΤΗΚΕ

Ὁ Γάλλος λογοτέχνης, θεατρικός συγγραφέας καί ποιητής Πῶλ Κλωντέλ δέν ξεχάστηκε ἂν καί πέρασαν πολλά χρόνια ἀπό τό θάνατό του. Τό Γαλλικό Ἰνστιτούτο καί ἡ ἐκδοτική ἐταιρεία Ἰκαρος ὀργάνωσαν στήν Ἀθήνα «Βραδύά Πῶλ Κλωντέλ» τήν Πέμπτη 19 Ὀκτωβρίου. Μίλησαν ὁ Roger Millie, ἀνεπιτελλόν μέλος τῆς Ἀκαδημίας

Ἀθηνῶν, τ. Διευθυντής τοῦ Γαλλικοῦ Ἰνστιτούτου, ἡ κ. Ἰωάννα Κωνσταντουλάκη - Χάντζου, καθηγήτρια συγκριτικῆς φιλολογίας τοῦ Παν. Ἀθηνῶν καί ἡ κ. Μαρία Τσοῦτσουρα, τ. Ἐπίκουρη καθηγήτρια Λογοτεχνικῆς Μετάφρασης στό Ἰόνιο Πανεπιστήμιο. Ἡ ἐκδήλωση ὀργανώθηκε μέ τήν εὐκαιρία τῆς κυκλοφορίας τοῦ βιβλίου τῆς λογοτεχνικῆς - ποιητικῆς μετάφρασης στά ἑλληνικά τῶν «Πέντε Μεγάλων Ὁδῶν» μαζί μέ ἕναν «Ὑμνο γιά τόν καινούργιο αἰῶνα» τοῦ Πῶλ Κλωντέλ

άπό τους: Ματούλα Ζουμπούλη καί Εὐάγγελο Ν. Μόσχο. Μορφές σάν τόν Κλωντέλ περνᾶνε στήν Ἱστορία μέ τό ἔργο τους, τό ἦθος τους καί τήν δημιουργική πνευματική παραγωγή τους.

ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟ ΣΥΜΠΟΣΙΟ

Ἐξαιρετικό ἐνδιαφέρον παρουσίασε τό Β΄ Πανελλήνιο Συμπόσιο τῶν στελεχῶν ἱερῶν Μητροπόλεων πού ἔγινε στό Βόλο 22-25 Ὀκτωβρίου μέ θέμα: «Τό αἴτημα τῆς λειτουργικῆς ἀνανεώσεως».

Τό λειτουργικό Συμπόσιο εὐλόγησε καί τίμησε ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καί πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστόδουλος. Παρέστησαν Σεβασμιώτατοι Μητροπολίτες καί συμμετέσχον 120 ἐκπρόσωποι Ἱ. Μητροπόλεων, εἰδικοί μελετητές, κληρικοί καί λαϊκοί καί ἀναπτύχθηκαν δέκα τέσσερις εἰσηγήσεις.

Οἱ βασικοί ἀξονες προβληματισμοῦ τοῦ Συμποσίου ἦταν ἡ ἀκόμη καλύτερη κατανόηση τοῦ λαυτρευτικοῦ πλοῦτου τῆς Ἐκκλησίας μας καί ἡ ὅσο τό δυνατόν μεγαλύτερη συμμετοχή τοῦ λαοῦ μας στήν ἀγιάζουσα λαυτρευτική ζωή τῆς.

Καταβλήθηκε προσπάθεια διευκρίνισης τοῦ ὅρου «λειτουργική ἀνανέωση» πού σημαίνει ἀναβάθμιση στόν λειτουργικό πλοῦτο τῆς ἀρχέγονης Ἐκκλησίας, μέσα στά δεδομένα τῆς σύγχρονης ζωῆς. Κρίθηκε ἀναγκαῖα ἡ διαρκῆς ἐπιμόρφωση τῶν ἱερέων καί ἱεροψαλτῶν ὅπως καί τοῦ λαοῦ ὥστε ἡ λατρεία νά διεξάγεται μέ ἐπίγνωση, συναίσθηση καί εὐλαβική συμμετοχή. Συνειδητοποιήθηκε ἡ ἀνάγκη τῆς ἐπιμελημένης ἐκδοσης τῶν λειτουργικῶν βιβλίων. Τονίσθηκε ἀκόμη ἡ σημασία τῆς Ἐνορίας ὡς ἐν Χριστῷ κοινωνίας.

Σημασία λοιπόν δόθηκε στή ζωντανή καί συνειδητή κατανόηση τοῦ λαυτρευτικοῦ πλοῦτου τῆς Ἐκκλησίας μας καί τῆ συμμετοχή τοῦ λαοῦ μας στήν ἀγιάζουσα λαυτρευτική τῆς ζωῆ. Αὐτό

πού θά τό λέγαμε πραγματικά αἴτημα τῆς λειτουργικῆς ἀνανέωσης.

ΑΧΑΛΙΝΩΤΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΙΣΧΥ΄

Τό 72% τῶν ἀμερικανικῶν πολιτῶν, σύμφωνα μέ δημοσκόπηση τοῦ περιοδικοῦ «Business Week», ἐνοχλεῖται γιά τήν ἀχαλίνωτη οἰκονομική ἰσχύ τῶν ἐπιχειρήσεων, ἐνῶ τό 74% θεωρεῖ μεῖζον πρόβλημα τήν ὑπερβολική ἐπιρροή τῶν μεγάλων οἰκονομικῶν συμφερόντων στήν πολιτική ζωή τῆς χώρας. Τό πρόβλημα τῆς «διαπλοκῆς ἰδιωτικῶν συμφερόντων καί πολιτικῆς ἔχει ἀναδειχθεῖ τό τελευταῖο διάστημα, σέ μιά ἀπό τίς κυριότερες πηγές ἀνησυχίας καί προβληματισμοῦ τῆς κοινῆς γνώμης, τῶν μέσων ἐνημέρωσης καί τοῦ ἴδιου τοῦ πολιτικοῦ κόσμου».

Οἱ ἀρχιτέκτονες τῆς δημιουργίας τῆς καταστάσεως αὐτῆς κρούουν τώρα οἱ ἴδιοι τόν κώδωνα τοῦ κινδύνου χωρίς ὅμως νά κάνουν ἕνα βῆμα γιά νά ξεπεραστοῦν τά προβλήματα πού δημιουργήθηκαν.

ΤΑ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ

Ὁ χρόνος αὐτός, ὁ ἀμφισβητούμενος χρόνος 2000 μ.Χ. ὡς ἀρχή τοῦ 21ου αἰῶνα, τελειώνει ὅπως πάντοτε μέ τή γιορτή τῶν Χριστουγέννων. Δέν εἶναι ἴσως τυχαῖο πῶς στό τέλος κάθε χρόνου συντάσσονται ἰσολογισμοί καί ἀπολογισμοί στίς διάφορες ἐπιχειρήσεις καί ἐκτιμῶνται τά κέρδη καί οἱ ζημιές. Γιά τίς πνευματικές ὅμως κατακτήσεις γίνεται ὁ ἀντίστοιχος ἀπολογισμός; Τήν εὐκαρία μᾶς τήν δίνει ἡ γιορτή τῶν Χριστουγέννων. Ἡ Γέννηση τοῦ Χριστοῦ πού κάθε χρόνο μᾶς θυμίζει πῶς δέν ἀρκοῦν οἱ ἑορταστικές ἐκδηλώσεις, ἀλλά νά γίνεται μέσα στήν ψυχῆ μας ἡ ἀναγέννηση τοῦ Ἰησοῦ πού εἶναι καί ὁ μοναδικός τρόπος γιά νά γίνεῖ τό ἔργον τῆς σωτηρίας μας.

Σ. Β. ΠΑΠΑΣΠΥΡΟΠΟΥΛΟΣ

**Ο ΤΟΜΕΑΣ ΤΥΠΟΥ
ΤΗΣ Χ.Ε.Ε.**

ΑΠΟ ΤΟΝ ΚΟΣΜΟ ΤΗΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

ΡΑΔΙΟ ...ΕΛΛΑΣ, ΤΟ ΜΕΓΑΛΕΙΟ ΣΟΥ!

Τί θά λέγατε αν μαθαίνατε ότι εκατοντάδες επιχειρήσεις στην πατρίδα μας λειτουργούν χωρίς άδεια επί 14 ολόκληρα χρόνια, με επενδυμένα κεφάλαια εκατοντάδων δισεκατομμυρίων, με χιλιάδες εργαζομένων, και ταυτοχρόνως, αν και παράνομες, πληρώνουν φόρους και τέλη στο Δημόσιο, εισφορές στο ΙΚΑ και επιπλέον δανείζονται από τις Τράπεζες (συνήθως κρατικές!). 'Αδύνατον, θά λέγατε. Καί όμως αληθινό!

'Επί 14 ολόκληρα χρόνια τό ελληνικό κράτος «άδυνατεί» νά παραχωρήσει νόμιμες άδειες λειτουργίας στους ραδιοφωνικούς και τηλεοπτικούς σταθμούς της χώρας. Καί ποιός ξέρει για πόσα χρόνια ακόμα θά συμβαίνει ή παγκόσμια αυτή πρωτιά, αφού πρό ήμερών ματαιώθηκε για δεύτερη φορά ή διαδικασία παραχωρήσεως άδειών στους ραδιοφωνικούς σταθμούς της 'Αττικής.

Πραγματικά όμως ή κρατική έξουσία «άδυνατεί» νά τακτοποιήσει τό όμιχλώδες τοπίο των κεραιών του 'Υμηττού; 'Η τήν συμφέρει κάποιος νά λειτουργούν και νά επενδύουν στην παρανομία, νά τής χρωστούν φόρους και δάνεια και νά ξερογλύφονται μπροστά στά δισεκατομμύρια των κρατικών διαφημίσεων (πού είναι συνήθως ΕΟΚικά χρήματα), ώστε μέ ένα απλό τηλεφώνημα νά «ρυθμίζει» τήν πληροφόρηση πού καταναλώνουν οι ιθαγενείς αυτού τό τόπου; Καί επιπλέον, νά όρίζει, ως άδέκαστο χωροφύλακα αυτής τής ζούγκλας, μιá «άνεξάρτητη» διοικητική άρχή, τό 'Εθνικό Συμβούλιο Ραδιοτηλεόρασης (ΕΣΡ), του οποίου τά

μέλη διορίζει τό ίδιο τό κράτος, όπως συμβαίνει και μέ τήν Δαφέρομο «άνεξάρτητη» άρχή.

Μέσα λοιπόν σ' αυτό τό χάος, τό 'Υπουργείο Τύπου και ΜΜΕ ματαίωσε για δεύτερη φορά τήν διαδικασία έπιλογής 20 από τους 86 ραδιοφωνικούς σταθμούς τής 'Αττικής. Ούσιαστική αίτια ήταν ό φόβος για τίς δικαιολογημένες ένστάσεις πού θά υπέβαλλαν οι «κομμένοι» σταθμοί, αφού αξιολογήθηκαν τό 2000 μέ φακέλλους πού είχαν καταθέσει τό 1996 και όχι μέ τήν σημερινή πραγματική τους κατάσταση! Στους διαδρόμους του 'Υπουργείου ψελλίστηκε ότι οι άδειες θά αύξηθούν σέ 28, ενώ ή 'Ενωση των ραδιοφωνικών σταθμών ζητά τουλάχιστον 35. 'Οποιος αριθμός κι αν αποφρασιζόταν τώρα, θά έμεναν έξω από τά έρτζιανά μερικά από τά πιό ήχηρά όνόματα των FM.

'Η αποκορύφωση τής παράνοιας είναι ότι μέσα στους 28 πρώτους σταθμούς πού βαθμολόγησαν τό 'Υπουργείο και τό ΕΣΡ περιλαμβάνονται και σταθμοί πού λειτουργούν μόνο στά χαρτιά! 'Ανήκουν στους άετονύχηδες τής νεοελληνικής πραγματικότητας, πού πρίν μερικά χρόνια κατέλαβαν παράνομα μιá συχνότητα στά FM, και, χωρίς νά πληρώσουν δεκάρα, τήν πωλούν σήμερα έναντι εκατοντάδων εκατομμυρίων! Καί βέβαια ή δημοσιοποίηση τής λίστας ανέβασε ακόμη περισσότεροι τίς απαιτήσεις τους! Καί νά σκεφτεί κανείς ότι όλο αυτό τό άνήθικο παζάρι γίνεται άποδεκτό από τήν κρατική έξουσία!

Πάντως οι δύο έκκλησιαστικοί ραδιοφωνικοί σταθμοί βαθμολογήθηκαν μέ καλές θέσεις: ή 'Εκκλησία τής 'Ελ-

λάδος 89,4 FM στην 6η θέση και η Πειραιϊκή Έκκλησία 91,2 FM στην 21η. Θά χρειαστεί όμως νά έχουμε τά μάτια μας άνοιχτά, γιατί οί ψίθυροι άκούστηκαν ήδη: «πρέπει ή Έκκλησία νά έκφράζεται στά έρτζιανά, ή μήπως ή παρουσία της παραβιάζει τά δικαιώματα τών θρησκευτικών μειονοτήτων», ή «τί χρειάζομαστε δύο έκκλησιαστικούς σταθμούς;». Άν ή τελευταία δέσμευση τής Κυβέρνησης, ότι οί άδειες θά δοθούν στους σταθμούς πριν τήν άναθεώρηση του Συντάγματος, άποδειχθεί ίσχυρή, τότε θά πρέπει νά άγρυπνοϋμε, γιατί ή παρουσία τής Έκκλησίας στά ΜΜΕ προκαλεί σέ κάποιους άνυπόφορες ένοχλήσεις!

ΜΑΚΗΣ ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ ΜΗΤΗΡ ΘΕΟΥ

Μιά ένδιαφέρουσα έκθεσι πραγματοποιείται αυτήν τήν περίοδο στό Μουσείο Μπενάκη τών Άθηνών. Τίτλοφορείται «Μήτηρ Θεού», έντάσσεται στά πλαίσια του έορτασμού τών 2000 χρόνων από τήν γέννησι του Θεανθρώπου και άναφέρεται στην Ύπεραγία Θεοτόκο.

Η έκθεσις περιλαμβάνει εικόνες διαφόρων τεχνοτροπιών, ψηφοδωτά και άντικείμενα μεταλλοτεχνίας και μικρογλυπτικής μέ κυρίαρχο θέμα τήν Μητέρα του Θεού μας. Οί εικόνες και

τά άντικείμενα έχουν συγκεντρωθή από διάφορα μουσεϊά και ναούς και έκτείνονται χρονικώς από τόν δ' έως τόν ιε' αϊ.

Ός άρνητικά τής έκθέσεως θεωρούμε τόν μικρό χώρο, στόν όποιο έχουν τοποθετηθεί τά έκθέματα, καθώς και τόν άδόκιμο θεολογικώς όρο «λατρεία» τής Θεοτόκου, ό όποιος κατά κόρον χρησιμοποιείται στά ένημερωτικά κείμενα. Στά θετικά τής έκθέσεως συγκαταλέγονται ή ύπαρξις εικόνων και άντικειμένων από διάφορα μέρη του κόσμου, τά διαφωτιστικά κείμενα, τά όποια μās πληροφοροϋν για τίς άπεικονίσεις τής Θεοτόκου στό διάστημα τών αιώνων και για τούς συμβολισμούς ώρισμένων εικόνων τό άτομικό μηχάνημα αυτόματου ξεναγήσεως, τό όποιο μās άναλύει κάποια από τά έκθέματα και τέλος ό έπιμελημένος κατάλογος τής έκθέσεως. Νομίζομε ότι ή συγκεκριμένη έκθεσις, παρά τήν άξία και σπουδαιότητά της, ύπολείπεται παλαιότερας έκθέσεως του ίδιου μουσεϊου μέ τίτλο «Εικόνες από τήν Μονή του Σινά» και από τήν έκθεσι του Βυζαντινού Μουσείου «Ιεροτελεστία και πίστη», στην όποία είχαμε άναφερθή παλαιότερα [Ακτίνες (2000), σελ. 159]. Η έκθεσις θά διαρκέση μέχρι τίς 14 Ιανουαρίου 2001.

ΙΩΑΝΝΗΣ Κ. ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΣ

**Η έγγραφη νέων συνδρομητῶν εἰς τὰς
«Ακτίνες» εἶναι ἕνα πνευματικό ἔργον, τό
όποῖον ἡμποροῦμε νά ἐπιτελέσωμε ὄλοι, μέ
μικράν προσπάθειαν.**

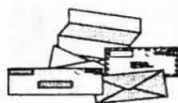
ΤΑ ΔΩΡΑ ΤΗΣ ΓΥΝΑΙΚΟΣ

ΔΙΗΓΗΜΑ

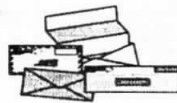
Διά πολλοστήν φοράν «ἐγεννᾶτο ἐκ Παρθένου» «ὁ δρακί τήν πᾶσαν κτίσιν ἔχων», ἐν τῇ νοητῇ Βηθλεέμ τῆς Ἐκκλησίας, «ἐν ἡμέραις Ἡρώδου τοῦ... Ἐμβρυοκτόνου». «Καί ἰδοῦ μάγοι ἀπό ἀνατολῶν» οὐχί πλέον τρεῖς, ὡς ὁ ἱερός εὐαγγελιστής ἱστορεῖ, οὐδέ τέσσαρες, ὡς ὁ εὐσεβῆς θρηῶλος θέλει, ἀλλά δυσσεξαρίθμητοι καί ἐκ πασῶν τῶν διευθύνσεων, ἤρχοντο εἰς προσκύνησιν του κομίζοντες ὡς πάλαι ποτέ τὰ δῶρα των, χρυσόν, λίβανον καί σμύρναν, ἐν ἑτέρα νῦν μορφῇ. Ὁ εἰς λαμπάδα ἰσομήκη τῇ ἡλικία αὐτοῦ, ὁ ἕτερος πρόσφορον μετὰνάματος καί εὐώδες μοσχολίβανον, τρίτος χρυσόν μεταποιημένον εἰς χρήματα διά τούς «ἐλαχίστους ἀδελφούς» τοῦ Γεννηθέντος ἢ τήν εὐπρέπειαν τοῦ οἴκου Του. Ἄλλοι δέ τούτων ἀνάλογόν τι δῶρον. Προσερχόμενοι οἱ σύγχρονοι μάγοι προσεκύνουν τόν ἐν παλαιᾷ βυζαντινῇ εἰκόνι ἱστορούμενον ὡς «παιδίον νέον» καί ἐν φάτνῃ ἀνακλινόμενον Λόγον. Οὗτος, χαρίεις, ἐδέχετο τὰ δῶρα των. Ἡ δέ ἄλοχος μήτηρ προσέβλεπεν πρός αὐτούς ἐν ἀγαλλιάσει οἰονεῖ εὐχαριστοῦσα διά τοῦ προσηνοῦς βλέμματός της. Καί ἐξηκολούθει ἡ προσέλευσις καί προσκύνησις τῶν εὐλαβῶν προσκυνητῶν μετὰ τῶν δῶρων των, ἀρξαμένη ὀρθρου βαθέος εἰς τόν ἐπ' ὀνόματι τῆς Γεννήσεως τοῦ Χριστοῦ τιμώμενον ναόν, ἀπό τῆς πρώτης πανηγυρικῆς κρούσεως τῶν κωδῶνων.

Αἴφνης, μετὰ τῶν προσερχομένων εὐλαβῶν προσκυνητῶν προσῆλθε καθυστερημένη πωσ καί τίς ὁμόφυλος τῆς προμήτορος Εὐας μέ κενάς χεῖρας. Δέν ἦτο πτωχή, μάλλον ἠπόρει, ὡς ἀσκοῦσα τό καλούμενον «ἀρχαιότερον ἐπάγγελμα» ἐκ νεαρωτάτης ἡλικίας. Ὁλίγοι ἐγνώριζον τήν καταγωγήν της καί τήν θλιβεράν τῆς ζωῆς της περιπέτειαν.

Αὕτη ὑπῆρξε θῦμα πρωϊμωτάτου αἰσθήματος, ὅπερ ἐξεμεταλεύθη ἀνόσιος ἰσχυρός ἀνῆρ «Θεόν οὐ φοβούμενος καί ἀνθρώπους οὐκ ἐντρεπόμενος». Ὁ χρόνος εἶχεν ἀναλώσει πλέον τό κάλλος τοῦ προσώπου της καί νόσος χρονία εἶχε μαράνει τήν παλαιάν ἀνθοῦσαν ὄψιν της. Ὅμως εἰς τούς ζωηρούς εἰσέτι ὠραίους ὀφθαλμούς της ἦνθει τό πρωτόκτιστον κάλλος, κατάλοιπον τῆς ἀμαρνωθείσης θείας εικόνας ἐν αὐτῇ. Προσεγγίζουσα μετὰ τοῦ πλήθους παρηγκωνίζετο ὑπό τῶν παραπορευομένων, ἀλλ' ἐδέχετο ἀδιαμαρτυρητῶς τήν εἰς αὐτήν προσγινομένην ἀδικίαν. Ἦρχετο καί αὕτη ἕνα προσκυνήση τόν κενώσαντα ἑαυτόν «ἐν δούλου μορφῇ», ὡς ἄλλη Μαρία Αἰγυπτία. Καί δέν ἐκράτει εἰς χεῖρας δῶρον, διαισθανομένη —καίτοι οὐδέποτε ἀνέγνω «Δευτερονόμιον» τῆς Βίβλου— τήν ἀπαγορευτικῆν ἐντολήν, «οὐ προσοίσεις μίσθωμα πόρνην, ὡς μή ἀρεστόν τῷ Θεῷ, ἀλλ' ἔφερε μεθ' ἑαυτῆς ἕτερα τινά κεκρυμμένα καί ἀθέατα ἀπό τῶν ὀφθαλμῶν τῶν συμπροσκυνητῶν της, λόγῳ τῆς ἀξίας των, δῶρα. Ὅτε προσῆγγιζεν ἐπὶ τέλους τήν ἱεράν εἰκόνα ἠκούσθησαν ἐν μέρους τινῶν εὐσεβουσῶν γυναικῶν, αἵτινες ἐγνώριζον τήν βιοτήν της, ὡς ἐκ τῆς μικρᾶς κοινωνίας τῆς ἐπαρχίας εἰς ἣν συνεβίουν, ψιθυρισμοί. Ἠκολούθησαν δέ ἐπιτιμητικά βλήματα ἄτινα ὡς ὄξεα βέλη ἔπιπτον ἐπ' αὐτῆς προκαλοῦντα πλείστην ὄσσην ὀδύνην. Μέ τρέμοντας πόδας, παραπαίουσα καί κλονιζομένη, ἔφθασε πρό τῆς ἀνθοστολίστου ἀγίας εἰκόνας καί προσεκύνησε τόν ἐλθόντα «οὐχί καλέσαι δικαίους ἀλλ' ἀμαρτωλοῦς εἰς μετάνοιαν». «Καί ἀνοίξασα τούς θησαυρούς αὐτῆς προσήνεγκεν αὐτῷ δῶρα» δύο θερμά δάκρυα ἄτινα

ΕΠΙΣΤΟΛΕΣ

Ο Ι. Σ. ΜΠΑΧ

'Αγαπητές «Ακτίνες»

Στά όσα ώραϊα καί ένδιαφέροντα έγγραφαν διάφοροι συνεργάτες σου μέ τήν εύκαιρία του έορτασμού τών 250 χρόνων από τόν θάνατο του Ι. Σ. Μπάχ άς μου έπιτραπή νά προσθέσω τά όσα γράφει για τήν μουσική του Πατριάρχη της 'Αρμονίας —όπως τόν όνομάζει ο Μπετόβεν— ο μεγάλος Γκαίτε: «Σάν νά συνομιλούσε ή Αίώνια 'Αρμονία μέ τόν έαυτό της, όπως θά είχε γίνει στους κόλπους του Θεού λίγο πριν άπ' τή Δημιουργία του κόσμου» ('Αλληλογραφία μέ τόν Τσέλτερ II, 95 έκδόσεις Ρέκλαμ).

Τό άναφέρει στό βιβλίο του «Goethe et Beethoven», ο Romain Rolland, από τους μεγαλύτερους έρευνητές του έργου του Β. ('Ελλ. μετάφρασις Γκαίτε καί Μπετόβεν, έκδ. Γκοβόστη, σελ. 97, ύποσ. 3).

Μετά τιμής
Ε. Κ. ΒΡΥΖΑΚΗΣ
(Δ. Πυργιώτης)

έρρευσαν έν τών ύγρων όφθαλμών της.

Τότε τό χαριέν πρόσωπον του θείου νηπίου έφαιδρύνθη έτι καί φωτισθέν πλειότερον έμειδίασεν έπιχαρίτως. Είτα ύψώσαν τήν τρυφεράν λευκοφαή δεξιάν του ηύλόγησεν αυτήν. Είς δέ τών έξεικονιζόμενων άνωθεν της φάτνης δοξολογούντων άγγέλων, έξελθών μυστηριωδώς της άγίας εικόνας άνεζήτησε καί περισυνέλεξεν έκ του δαπέδου τά δύο δάκρυα, άτινα πεσόντα μετετράπησαν εύθύς είς δύο πολυεδρικούς άδάμαντας. Είτα εισήλθεν ταχέως είς τήν εικόνα καί κατέθεσεν

«ΜΙΑ ΜΟΝΑΔΙΚΗ ΣΤΙΓΜΗ»

'Αξιότιμε κύριε Διευθυντά,

Ο συνεργάτης του περιοδικού «Time» James Loader μάς πληροφορεϊ από τό Λονδίνο σέ πρόσφατο δημοσίευμα («Time», 16 Οκτωβρίου 2000), ότι στην 'Αγγλία τό παιδαγωγικό τμήμα (educational department) των φυλακών Pentonville σέ συνεργασία μέ τή London Sinfonietta όργάνωσε στό «Οικουμενικό Κέντρο» των φυλακών φεστιβάλ μέ συναυλιές κλασσικής μουσικής μέ θέμα: «Εικόνες του Φωτός: οι έμπνεύσεις του John Tavener», για τους τροφίμους καί τους έπισκέπτες του σωφρονιστικού αυτού ιδρύματος. Τό πρόγραμμα περιλαμβάνει 16 έργα του Tavener καί έργα συνθετών, που ο ίδιος θαυμάζει, όπως ο Händel καί ο Stravinsky.

Έκει παίχθηκε σέ παγκόσμια πρώτη έργο που παραγγέλθηκε από τό ίδρυμα των φυλακών Pentonville για τή χορωδία άνδρων του ιδρύματος παρουσία του συνθέτη. Πρόκειται για τό έργο

αυτά επί της φάτνης, έπανελθών ηρέμως είς τήν θέσιν του.

Τό γεγονός τουτο ουδείς των εκεί παρευρισκομένων είδεν, πλην αυτής ταύτης της γυναίκος, ήτις μή συνακολουθήσασα τό ρεύμα των προσκνητών προς τήν πλαγίαν έξοδον, άπεσύρετο είς άπόμερον καί σκοτεινήν γωνίαν του ναού. Τά έπιτιμητικά βλέμματα των εύσεβουσών γυναικών άτινα τήν συνηκολούθουν ουδόλως πλέον τήν ένυπνον. Αυτή ήσθάνετο άφρατον άγαλλίασιν. Ένόμιζε πλέον ότι δέν περιεπάτει, άλλ' έπετρυγίζεν...

Πρωτοπρεσβύτερος
ΙΓΝΑΤΙΟΣ Ι. ΠΑΠΑΣΠΗΛΙΟΠΟΥΛΟΣ

«One Single Moment» («Μιά μοναδική Στιγμή»), βασισμένο σέ κείμενα από τήν Ὁρθόδοξη ἀκολουθία τῶν ἀγίων Παθῶν, πού ἀκούγονται στούς ναούς τῆ Μεγάλῃ Πέμπτῃ καί τῆ Μεγάλῃ Παρασκευῇ. Ἡ μουσική γιά τή χορωδία εἶναι τεχνικῶς ἀπλή, ὥστε νά μπορεῖ νά ἐκτελεσθεῖ καί ἀπό ὄσους δέν ἔχουν μουσική παιδεία. Χρησιμοποιοῦνται λίγα ὄργανα, ἓνα κουίντέτο ἐγχόρδων, καμπάνες καί γκόνγκ.

Τό κείμενο ἀναφέρεται στά λόγια τοῦ Κυρίου πρὸς τόν μετανοήσαντα ληστή: «...ἀμήν λέγω σοι, σήμερον μετ' ἐμοῦ ἔσῃ ἐν τῷ παραδείσῳ» (Λουκ. κγ' 43). Λόγια πού συγκινοῦν βαθύτατα, στηρίζουν τήν πίστη καί μᾶς ἐνισχύουν. Ὅταν τό κείμενο φθάνει στά λόγια τοῦ ἕμνωδοῦ: «...κάμέ τῷ ξύλῳ τοῦ Σταυροῦ φώτισον καί σῶσόν με» ἡ ἔνταση τῶν ἤχων σιγά - σιγά αὐξάνεται καί οἱ ἀνδρικές φωνές τῶν μουσικά ἀπαίδευτων φυλακισμένων μερικές γλυκές, μερικές βραχνές, μερικές λίγο παράφωνες συνδυάζονται συγκινητικά σέ μιά ἀπό καρδιάς ἰκεσία γιά σωτηρία, παρατηρεῖ ὁ ἀνταποκριτής τοῦ «Time» στό Λονδίνο καί συνεχίζει: Ὑπ' αὐτές τίς συνθήκες, ἀναπόδραστα φανερές στά πρόσωπα τῶν τραγουδιστῶν, ἡ μουσική ἀνάλυση εἶναι περιττή. Αυτό πού μετράει γιά τό ἀκροατήριο, μέρος τοῦ ὁποῖου διακρῶζει, εἶναι ἡ συμμετοχή σέ μιά συλλογική μετάνοια καί λύτρωση: μιά πνευματική ἐμπειρία πού σ' αὐτές τίς στιγμές μοιράζεται ἀνάμεσα στούς φυλακισμένους καί τό ἀκροατήριο.

Στήν Ἀγγλία τό παιδαγωγικό τμήμα τῶν φυλακῶν Pentonville προσφέρει στούς τροφίμους τοῦ σωφρονιστικοῦ ἰδρυμάτος μουσική πού ἐνδυναμώνει, στέλνει πνευματικά μηνύματα καί ἀπογειώνει. Στήν Ἑλλάδα ἡ ἰδιωτική πρωτοβουλία καί ἡ χριστιανική προσπάθεια μέ ἐπισκέψεις στίς φυλακές καί ἄλλες δραστηριότητες προσφέρουν

πολλά. Ἐραγε ἡ ἡγεσία τοῦ ἡμετέρου Ὑπουργείου Δικαιοσύνης σχεδιάζει νά ἀναλάβει ἢ νά ἐνθαρρύνει καί νά ἐνισχύσει ἀνάλογες πρωτοβουλίες ἢ τυρβάζεται περί ἀλλότρια;

**Μέ ἐξαιρετική τιμή
Δ. ΑΥΓΕΡΙΝΟΣ**

ΜΙΑ ΓΕΝΝΑΙΑ ΦΩΝΗ

Κύριε Διευθυντά,

Νομίζω πῶς μποροῦμε νά ἀκούσουμε μιά ἐνδιαφέρουσα φωνή, καί μάλιστα γυναικεία φωνή γιά ἓνα ἐνδιαφέρον θέμα: σχετικά μέ τό «Μουσεῖο τῆς Εὐρώπης» στίς Βρυξέλλες.

«Ὅχι Μουσεῖο τῆς Εὐρώπης χωρίς τόν πολιτισμό τῆς Ἑλλάδος». Αὐτά δήλωσε μεταξύ ἄλλων ἡ κ. Viviane Reding (Βίβιαν Ρέντινγκ) ἀρμοδία ἐπίτροπος γιά θέματα Ἐκπαίδευσης, Πολιτισμοῦ καί Ὀπτικοακουστικῶν Μέσων, πού ἐπισκεύθηκε ἐπίσημα τήν Ἀθήνα στίς 2 καί 3 Ὀκτωβρίου. «Ἡ μοναδικότητα τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ πολιτισμοῦ καί τῆς Εὐρωπαϊκῆς ταυτότητας, εἶναι στοιχεῖο τοῦ εὐρωπαϊκοῦ χαρακτῆρα πού πρέπει νά διαφυλάξουμε, εἶναι ἡ πολιτιστική τῆς πολυμορφία... «Ἄς δοῦμε γιά παράδειγμα ἓνα θέμα πού ἔχει συζητηθεῖ εὐρύτατα στήν Ἑλλάδα: τήν ἐνδεχόμενη ἴδρυση, μέ ἰδιωτική πρωτοβουλία, «Μουσείου τῆς Εὐρώπης» στίς Βρυξέλλες. Θά ἤθελα νά διευκρινίσω, γιά μιά ἀκόμη φορᾶ, ὅτι ἡ Ἐπιτροπή δέν ἔχει καμία σχέση μέ αὐτό τό σχέδιο, οὔτε ὅσον ἀφορᾶ τή σύλληψη οὔτε τή χρηματοδότησή του. Παρ' ὅλα αὐτά θά ἤθελα νά τονίσω ὅτι μέ τήν ὑποστήριξή μου δέν θά ὑπάρχει ποτέ «Μουσεῖο Εὐρώπης» τό ὁποῖο δέν θά λαμβάνει ὑπ' ὄψη του τή συμβολή τῆς Ἑλλάδος στόν Εὐρωπαϊκό πολιτισμό». Ἄς ἐλπίσουμε.

**Φιλικότατα
ΣΠ. Β. ΠΑΠΑΣΠΥΡΟΠΟΥΛΟΣ**

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΕΞΗΚΟΣΤΟΥ ΤΡΙΤΟΥ ΤΟΜΟΥ 2000

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ: Μιχ.

Θ. Μηλίγκου: «Ίατροφιλοσοφικά και ίατροκοινωνικά του Μεγάλου Βασιλείου σελ. 3-9. **Χρ. Γιαμβριά:** «Ήμερίδα μέ θέμα: Γεωπονική Βιοτεχνολογία: (Ο ρόλος της στή σύγχρονη κοινωνία) σελ. 45-46. **Μιχαήλ Λουκά:** «Γενετική και Βιοτεχνολογία» σελ. 47-53. **Κωνστ. Χολέβα:** «Ή βιοτεχνολογία στά καλλιεργούμενα φυτά» σελ. 54-59. **Χ. Γ. Παναγόπουλου:** «Εφαρμογές τής βιοτεχνολογίας στή φυτοπροστασία, σελ. 60-65. **Δημητρ. Καλημέρη:** «Ήθικά, Κοινωνικά και Νομικά ζητήματα τής βιοτεχνολογίας, σελ. 66-69. **Γ. Κοντοπούλου:** «Σεμινάριο θετικών Ήπιστημών, σελ. 102-105. **Δ. Κ. Κουτσουλέου:** «Παιδαγωγικά διδάγματα του 1821» σελ. 112-113. **Δ. Αύγερινού:** «Όταν οί μεγάλοι διαφωνούν στήν έρμηνεία» σελ. 132-137. **Δημ. Λιαρομμάτη:** «Ήμερίδα μέ θέμα: Τό Internet και ή επανάσταση τής πληροφορικής», σελ. 163-170. **Αντ. Χ. Γιαμβριά:** «Ίωάννης Σεβαστιανός Μπάχ» σελ. 213-219. **Γεωργ. Δ. Μαργακού:** «Ή κρίση τής Έφηβείας: Βιοϊατρική και ήθική διάσταση» σελ. 316-321. **Φιλολάου Δημητρίου:** «Τεχνητή διακοπή τής κυήσεως: δικαίωμα ή έγκλημα» σελ. 345-355.

ΘΕΟΛΟΓΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ: Γ. Β.

Μελέτη: «Ήρωες του Γολγοθά» σελ. 121-122. «Που σου θάνατε τό κέντρον;» σελ. 161-162. «Ϊπίστη και έπιστήμη» σελ. 241-244. «Ό θρίαμβος του άθεισμού» σελ. 273-276. «Τό δράμα του άθεισμού» σελ. 310-315. «Ό Μοναδικός Σωτήρας και Λυτρωτής» σελ. 337.

ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ: Δημητρ.

Λιαρομμάτη: «Ό Χριστός, άρετηρία μιās νέας εποχής» σελ. 41-44. **Βασ. Κ. Σταθάκη:** «Ό Έλληνισμός υπό τήν Όθωμανικήν κυριαρχία» σελ. 81-88.

Κ. Μαζαράκη - Αινιάν: «Διπλωματικά γεγονότα που όδήγησαν στήν άφιξη του Όθωνα στήν Έλλάδα» σελ. 89-95. **Γεωργ. Άχ. Παπαδημητρίου:** «Διεθνεΐς συνθήκες και πρωτόκολλα που όδήγησαν στήν δημιουργία του Έλληνικού κράτους» σελ. 95-101. **Βασ. Κ. Σταθάκη:** «Έλληνικός διαφωτισμός» σελ. 123-131. **Γεωργ. Άχ. Παπαδημητρίου:** «Άγώνες Έεραρχών υπέρ του Ποντιακού Έλληνισμού», σελ. 256-261. **Βασ. Κ. Σταθάκη:** «Έλλάδα 1940-2000 σελ. 277-282. **Γ. Άχ. Παπαδημητρίου:** «Ό Όκτώβριος τής δόξας» σελ. 284-287. **Βασ. Κ. Σταθάκης:** «Ό Έλληνισμός τής Μικράς Άσίας» σελ. 305-309.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ: Βασιλ.

Κ. Σταθάκη: «Άγωνιστικόν προσκλητήριον» σελ. 1-2. **Δημ. Α. Βαλληνόρα** «Πολιτιστικές άξίες και σύγχρονη κοινωνία, Έκτροπές - Εΐδωλα» σελ. 10-17. **Άλ. Άλεξάνδρου:** «Ό Γάμος» σελ. 18-20. **Σπ. Β. Παπασπυροπούλου:** «Άπό τόν είκοστό στόν είκοστό πρώτο αΐωνα μ.Χ.» σελ. 21-27, 106-111, 144-149. **Χρ. Σπ. Χρυσάνθη:** «Τό ήλεκτρονικό έμπόριο στή σύγχρονη συναλλακτική πραγματικότητα» σελ. 172-178. **Δρ. Ν. Άναστας. Ν. Μαρίνου:** «Σκέψεις γύρω άπό τό Internet» σελ. 179-182. **Κωνστ. Δελικωνσταντή:** «Τεχνοπώλιο» σελ. 183-188. **Σπυρ. Β. Παπασπυρόπουλου:** «Άπό τόν είκοστό στόν είκοστό πρώτο αΐωνα μ.Χ.» σελ. 207-210. **Δρ. Τιμοθ. Ι. Τιμοθεάδη:** «Τά Οικοτροφεία Θεσσαλονίκης» σελ. 222-224. **Χριστιανική Ένωσις Έπιστημόνων:** «Σχέσεις Πολιτείας και Έκκλησίας» σελ. 233-241. **Άφροδ. Χρ. Ραγιά:** «Ή παρουσία τής νοσηλευτικής στό σύγχρονο κόσμο» σελ. 250-255. **Δημ. Α. Βαλληνόρα:** «Σχόλια στόν Ν. 2472/97» σελ. 262-264. **Φιλολάου Δημητρίου:** «Τεχνητή

διακοπή τῆς κηύσεως: δικαίωμα ἢ ἔγκλημα» σελ. 345-355.

ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ: Βασ. Κ. Σταθάκη: «Πλάτων καί Παῦλος περί ἀνθρώπου» σελ. 152. **Βασ. Κ. Σταθάκη:** «Ἐλευθερία τῆς βουλήσεως» σελ. 201-206. **Βασ. Κ. Σταθάκη:** «Ἐλευθερία τῆς βουλήσεως» σελ. 245-249. **Ἐμμ. Τ. Ρακιτζή:** «Τό πρόβλημα τῆς ἔλευθερίας τῆς βούλησης στήν φιλοσοφία τοῦ Leibniz» σελ. 288-298.

ΜΟΡΦΕΣ: Χ.Γ.: «Δημήτριος Προκοπίου» σελ. 153. **Δ.Α.:** «Κωνσταντῖνος Ν. Κακούρης» σελ. 225-226. **Βασ. Κ. Σταθάκη:** «Ὁ Ἀρχιμανδρίτης π. Ἰωάννης Γ. Ἀλεξίου» σελ. 340-344.

ΣΧΟΛΙΑ: «Τομέως Τύπου τῆς Χ.Ε.Ε. «Πρῶτα ὁ ἄνθρωπος, Λόγος περί σεισμῶν, Εἰκοστός πρῶτος αἰώνας, τρίτη χιλιετία μ.Χ., Ἀνήκουστα καί ἀνιστόρητα, «Ἡ Ἑλλάδα δέν διαγράφεται», «Ζητοῦνται ἰδανικά», «Τηλεοπτικά δρώμενα» σελ. 29-31. «Πολιτισμικές διαφορές», «Ἀνάγκη γιά ἠθικό ἐπανεξοπλισμό» «Ρενάν ἢ Ἱστορία», «Ἐκτρώσεις», «Ζήσαμε, εἶδαμε, πάθαμε, μάθαμε, ξέρομε τώρα», «Υπονόμευση τῶν ἰδανικῶν», «Τί θά μᾶς φέρει ὁ 21ος μ.Χ. αἰώνας», «Τό Μιλένιουμ», «Ἡ πρώτη ὕλη τῆς ζωῆς» σελ. 71-75. «Ἡ Εὐρώπη μαζί καί ἡ Ἑλλάδα γηράσκουν», «Ἡ ἀριστερά ὑπόλογος ἔναντι τῆς Ἱστορίας», «Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Χρῦσανθος» σελ. 115-116. «Τρεῖς σημαντικές ἐκθέσεις» σελ. 115-117. «Ἡ πίστη τοῦ ρωσικοῦ λαοῦ», «Τό Δημογραφικό πρόβλημα», «Ὁ πνευματικός φάρος τῶν Ἰωαννίνων» σελ. 295-298. «Συνέπεια στίς ἀρχές», «Μεγάλη πολιτική». «Δημοσιογραφία καί σεβασμός τοῦ προσώπου» σελ. 155-156. «Ἡ 4η ἰατρική ἡμερίδα τῆς Χριστ. Ἐνώσεως Ἐπιστημόνων» σελ. 154-157. «Οἱ κίνδυνοι ἀπό τήν πληροφοροφόρηση», «Κατάχρηση ἑνός δικαίω-

ματος», «Ναρκωτικά καί νέοι, τό κρίσιμο πρόβλημα» σελ. 192-193. «Μία ἀναχρονιστική κίνηση», «Πορεία πρὸς τήν ἐνωμένη Εὐρώπη» σελ. 228-229. «Ἕνας νέος Ἀκαδημαϊκός» σελ. 266. «Ὁ διαταραγμένος ἰσθός τῆς γῆς», «Συνάντηση Ἑλληνισμοῦ Χριστιανισμοῦ», «Διεθνές Ἐπιστημονικό Συνέδριο, Χριστιανική πίστη ἢ θετικές Ἐπιστήμες» σελ. 325-328, 357-360.

ΕΠΙΚΑΙΡΑ: Σ. Β. Παπασπυροπούλου: «Φωτιές», «Παγκοσμιοποίηση», «Οἱ μεγάλες ἐπιχειρήσεις» σελ. 298-299. **Σ. Β. Παπασπυροπούλου:** «Σύγχρονα εἶδωλα», «Ἡ ναυτική τραγωδία», «Ἡ θρησκευτική πίστη τῶν Ὀλυμπιονικῶν μας», «Οἱ Ὀλυμπιακοί ἀγῶνες» σελ. 328-329, «Ὁ Κλωντέλ δέν ξεχάστηκε», «Λειτουργικό Συμπόσιο», «ἀχαλίνωτη οἰκονομική ἰσχύ», «τά Χριστοῦγεννα» σελ. 359-360.

ΑΠΟ ΤΟΝ ΚΟΣΜΟ ΤΗΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ: Τομέως Μέσων Ἐνημερώσεως τῆς Χ.Ε.Ε. Μ. Παπαγεωργίου: «Δέκα Χρόνια Ἑλληνική Τηλεόραση». **Ι. Κ. Ἀγγελόπουλου:** «Ἐπιστροφή στό πολυτονικό», **Μάκη Παπαγεωργίου:** «Δημοσιογράφοι πρωταθλητές», **Ι. Κ. Ἀγγελόπουλου:** «Ἐπαινετές προσπάθειες στό διαδίκτυο», σελ. 77-79. **Μ. Παπαγεωργίου:** «Κανάλια εὐθύνης», **Ι. Ἀγγελοπούλου:** «Κινητή διακτύωσις» σελ. 117-120. **Μ. Παπαγεωργίου:** «Δημοσιογράφος μέ τό συμπάθειο», **Κ. Ἀγγελόπουλου:** «Ἱεροτελεστεία καί πίστη», **Μ. Παπαγεωργίου:** «Προστασία κατά βούληση», **Ἰω. Ἀγγελόπουλου:** «Τί εἶναι εἰδησις;» σελ. 194-195. **Μάκη Παπαγεωργίου:** «Τέρατα Τσέπης», **Ἰω. Κ. Ἀγγελόπουλου:** «Ἡ προκλητική διαφήμιση» σελ. 230-232. **Μ. Παπαγεωργίου:** «Σημεῖα καί Τέρατα» σελ. 266-267. **Ἰω. Κ. Ἀγγελόπουλου:** «Εἰκονική πραγματικότης καί βία» σελ. 267-268. **Μ. Παπαγεωργίου:** «Ἀγώνας μέ γνώση», **Ἰωάννη Κ. Ἀγγελόπουλου:** «Μεῖζονα καί ἐλάσσονα δημιουργήμα-

τα» σελ. 300-301. **Μάκη Παπαγεωργίου:** «Τηλεοπτικός βομβαρδισμός» σελ. 330-331. **Ι. Κ. Ἀγγελόπουλου:** «Ὀλυμπιακοὶ ἀγῶνες καὶ διαφήμιση» σελ. 331-332. **Μάκη Παπαγεωργίου:** «Ράδιο... Ἑλλάς τό μεγαλεῖο σου!» σελ. 37. **Ι. Ἀγγελόπουλου:** «Μήτηρ Θεοῦ» σελ. 362.

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΣΜΟΙ: Πανορμίτη: «Ἡ τρίτη χιλιετία» σελ. 28. «Βιβλία» σελ. 70. «Νέοι καθεδρικοὶ ναοὶ» σελ. 114. «Ἐκλογές» σελ. 150. «Προσχύνημα» σελ. 190. «Τό θρήσκευμα» σελ. 227. «Ἡ διαφορὰ» σελ. 294-295. «Τό Μέτρο» σελ. 323-324 «Ὁ ὑψῶν ἑαυτὸν» σελ. 367.

ΠΟΙΗΜΑΤΑ: Γ. Βερίτη: «Χριστὸς Ἀνέστη» σελ. 189. **Γ.Ι.Γ.:** «Κύριε» σελ. 200. **Δημούλη Στεργ.:** «Χινόπωρο στὴν Ὁρθρη» σελ. 120. **Ε.Α.Κ.:** «Φῶς Ἰλαρόν» σελ. 143. **Καπάσογλου Φιλίπμ.:** «Δεδομένα ἀνευαίσθητα» σελ. 295. **Μόσχου Ε. Μ.:** «Paul Claudel» (1864-1955), «Στοῦς Λεπρούς. Μπoλέτση Στ.: «Πατρίδες σ' ὄλη τή γῆ»

σελ. 283. «Ἦταν ἓνας Ἀπρίλης» σελ. 324. **Νιστέρη Ε.:** «Συνέδριο γιὰ τὴν ἀπελευθέρωση» σελ. 105. **Νιστέρη Ε.:** Οἰκοτροφεῖο 1954, «Χρηματιστήριο ἀξιῶν» σελ. 232. **Νικολαΐδη Ἰ.:** «Ἐν ἀναμονῇ» σελ. 339. **Σταυρίτη Α.:** «2000 μ.Χ.», «Μελχισηδέκ» σελ. 151. «Πιστεύω στό σιωπηλὸ Θεό» σελ. 211-212. «Ταυτότητα καὶ Ἱστορία» σελ. 270. «Ἡ Ροδοδάφνη» σελ. 329. «Μνήμη Ι. Γ. Ἀλεξίου» σελ. 344.

ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ: Πρωτοπρεσβ. Ἰγνατίου Ἰ. Παπασπηλιόπουλου: «Ὁ Τυχερός τῆς βασιλοπιττας» σελ. 38-40. «Ἐνα Πάσχα τοῦ Παπαδιαμάντη» σελ. 196-199. «Ἡ προσφορά» ἡ ἀλειτούργητη σελ. 133-134. «Τό δῶρο» σελ. 363.

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ: Ε. Ν. Μόσχου: «Ὁ Κασσιαιτισμός» τοῦ Παλαμᾶ σελ. 138-143.

ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ: σελ. 35-37, 79-80, 271-272, 302, 332-303, 303-304, 365-65.

«ΑΚΤΙΝΕΣ». Μηνιαῖον περιοδικόν. Κυκλοφορεῖ τὴν 1ην ἐκάστου μηνός. Ἰδιοκτῆτης: «Χριστιανικὴ Ἐνωσις Ἀκτίνες», ὁδὸς Καρύτση 14, 105 61 Ἀθῆναι, Τηλ. 32.35.023. Ἐκδότης καὶ Διευθυντής Συντάξεως: Γεώργιος Δ. Ἰατρίδης, Παρθενῶνος 26, 117 42 Ἀθῆναι. Προϊστάμενος Τυπογραφείου: Θεόδωρος Γ. Δούρος, Ἰπποκράτους 189, 114 72 Ἀθῆναι. Τιμὴ τεύχους δρχ. 200. Ἐτησίᾳ συνδρομὴ, ἐσωτερικοῦ δρχ. 2.000, ἐξωτερικοῦ 20 \$ U.S.A. Ἡ διεύθυνσις ἐπιφυλάσσει εἰς ἑαυτὴν τὸ δικαίωμα νὰ μὴ δημοσιεύῃ ἢ νὰ συντέμνῃ κατὰ τὴν κρίσιν τῆς οἰονδήποτε χειρόγραφον. Χειρόγραφα δημοσιευόμενα ἢ μὴ, δὲν ἐπιστρέφονται. Ἀναγγελία ἐντύπων ἐν γένει καὶ βιβλιοκρισίαι δὲν δημοσιεύονται.

Τόπος ἐκδόσεως Ἀθῆναι, Δεκέμβριος 2000

«ΑΚΤΙΝΕΣ»

Επιστήμη - Φιλοσοφία - Κοινωνικά Ζητήματα -
Γράμματα - Τέχνη

ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ «ΑΚΤΙΝΩΝ»

ΤΟΜΟΙ: 1938-1997

Επιμέλεια
ΒΑΣ. Χ. ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΠΟΥΛΟΥ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ «ΑΚΤΙΝΩΝ»
ΑΘΗΝΑ 1998

«ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΖΩΗ»

ΜΕΛΕΤΑΙ ΤΟΥ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟΥ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑΣ ΚΑΙ ΨΥΧΙΚΗΣ ΥΓΙΕΙΝΗΣ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ «ΑΚΤΙΝΩΝ»

Κατάλογος τῶν βιβλίων πὸν ὑπάρχουν σήμερα
στὰ γραφεῖα τῶν «Ἀκτίνων»

ΑΠΟ ΤΑ ΨΥΧΟΛΟΓΙΚΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΤΟΥ ΕΦΗΒΟΥ Τόμος Α΄	1000
ΑΠΟ ΤΑ ΨΥΧΟΛΟΓΙΚΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΤΟΥ ΕΦΗΒΟΥ Τόμος Β΄	1000
ΑΠΟ ΤΑ ΨΥΧΟΛΟΓΙΚΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΤΟΥ ΚΟΡΙΤΣΙΟΥ Τόμος Β΄	 1000
ΜΙΚΡΑ ΚΑΙ ΜΕΓΑΛΑ ΜΥΣΤΙΚΑ (για ἀγόρια ἀπὸ 16 ἐτῶν καὶ ἄνω)	 1500
ΕΓΚΟΛΠΙΟΝ ΓΙΑ ΚΑΘΕ ΕΛΛΗΝΑ ΝΕΟ.....	 100
ΑΠΟ ΤΗΝ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ ΤΟΥ ΓΑΜΟΥ - Η ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ	 1000
ΑΠΟ ΤΗΝ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ ΤΟΥ ΓΑΜΟΥ - Η ΑΡΜΟΝΙΑ	 1000
Η ΨΥΧΙΚΗ ΥΓΙΕΙΝΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΤΟΥ	 500
ΟΙ ΦΟΒΟΙ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ ΚΑΙ ΑΙ ΑΠΟΤΥΧΙΑΙ ΤΟΥ	 500
Ο ΑΡΤΙΟΣ ΑΝΘΡΩΠΟΣ	 800

Οἱ συνδρομηταὶ τῶν «Ἀκτίνων» πὸν ἐπιθυμοῦν νὰ προμηθευθοῦν βιβλία ἀπὸ τὸν ὡς ἄνω κατάλογο παρακαλοῦνται νὰ τηλεφωνήσουν στὸ τηλέφωνο 32 23 560.